

Saulėta, dieną 50°, naktį 40.
Saulė teka 5:40, leidžiasi 7:54.

VOL. LV

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Chicago, Ill. — Antradienis, Gegužio-May 7 d., 1974 m.

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYmarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

Kaina 15c

108

KISSINGERIS IR GROMYKO KIPRO SALOJE

LIETUVIAI PAGERBĖ E. DERWINSKI

ČIKAGA. — Sekmadienį Jaunimo Centro didžioji salė buvo pilna Atstovų Rūmų nario Edward J. Derwinskio gerbėjų, susirinkusių į jo garbei surengtą vakarienę. Ją suruošė dr. Leono Kriaučiūno sukvietas komitetas: Alma Adamkus, dr. K. Bobelis, T. Blinstrubas, dr. J. Briedis, dr. V. Dargis, John Evans, dr. D. Giedraitis, M. Gudelis, A. Izokaitienė, J. Janušaitis, J. Juknevičienė, dr. F. Kaunas, B. Kvilyks, V. Lapienė, P. Petrutis, kun. A. Stašys ir A. Vengrys.

Vakarienes pranešėja buvo Jolita Kriaučiūnaitė, kurią pristatė jos tėvelis dr. L. Kriaučiūnas atidaręs programą. Po Amerikos ir Lietuvos himnų, kuriuos sugiedojo Nerija Linkevičiūtė, sveikinimo kalbas pasakė: Lietuvos gen. konsulė Čikagoje J. Daužvardienė, vyskupas V. Brizgys, dr. K. Bobelis, Amerikos Tarybos pirmininkas, LB atstovas R. Kronas ir Balso pirmininkė Marija Rudienė.

Garbės svečią pristatydama, V. Adamkus pabrėžė, kad Derwinskio vardas yra puikiai žinomas ir už Geležinės Uždangos, kaip neatlaikaus kovotojo už pavergtųjų tautų laisvę.

Atstovas E. Derwinski savo kalboje pasidžiaugė, kad laisvojo pasaulio lietuviai nepraranda vilties, nenustoja tipo ir pasitikėjimo, kad rusų imperija subyrės ir pavergtos tautos atgaus laisvę. Jis pasisakė prieš prekybą su rusais, prieš lengvatų jiems teikimą, nes Amerikos kreditai ir technologija tik sustiprintų pavergėjų galia. Amerikos kongrese prekybos sąvartymų šalininkai daugiausia galvoja, kalbėdami apie emigracijos varžytų panaikinimą, apie sovietų žydus, pasakė Derwinski. Žydai nori išvažiuoti iš Sovietų Sąjungos, tačiau mūsų problema yra kitokia. Mes nenorime, kad lietuviai išvažiuotų iš Lietuvos, o tik norime, kad rusai išeitų iš Lietuvos. Kol jie laikys pavergę Baltijos tautas, nebus pasaulyje pasitikėjimo ir tikros taikos, pasakė kongresmanas Derwinski.

Susirinkusių vardu atstovui Derwinskiui A. Izokaitienė ir T. Blinstrubas iškėlė gražiai išremtą adresą. Po kalbų solistė N. Linkevičiūtė, A. Vasaiciui akompanuojant padainavo, buvo turtinga vakarienė ir šokiai, su A. Modesto orkestru. Iki vėlyvos nakties svečių tarpe linksminosi ir kongresmanas Ed. Derwinski, o kartu ir jo motina.

Atstovas Derwinski yra kongreso narys nuo 1958 m. Jis yra įtakingo užsienio reikalų komiteto narys, buvęs JAV delegacijos nariu 26-je Jungtinių Tautų sesijose ir yra Tarparlamentarinės unijos, JAV delegacijos pirmininkas.

Portugalijos pagrobė 50 kareivių

LISABONA. — Portugalijoje didelė minia žmonių susirinko aerodrome atsisveikinti su Afrikon išvykstančiais kareiviais. Minioje buvo nemažai komunistų, kurie pagrobė 50 kareivių, neleidami jiems skristi į karą, prieš kurį komunistai pasisako. Daugumas kareivių iš komunistų pabėgo, tačiau 10 liko jų rąkose.

Portugalijos karinė chunta, kuri nuvertė nacionalistinę vyriausybę, paskelbė, kad karo veiksmų Afrikos kolonijose bus tęsiami, kol bus rastas politinis kolonijų problemos sprendimas. Komunistai ir socialistai reikalauja

IŠ VISO PASAULIO

DUBLINAS. — Airijos respublikoje policija suėmė airių nacionalistų veikėją Bridget Rose Dugdale, kuri kaltinama prisidėjusi prie įsilaikymo į milijonieriaus Sir Alfred Beit namus, iš kurių buvo pavogta 19 garsių dailininkų paveikslų. Slaptoji airių armija planavo reikalauti paleisti iš kalinimo keturis nuėmusius savo narius grasindama tuos paveikslus sudeginti, jei kaliniai nebus paleisti.

NEWARKAS. — Šiame Amerikos mieste, policijos nuomone, yra daugiau apgavikų, negu kituose miestuose. Čia veikia apie 60 agentūrų, kurios per pašta šiuo įvairiausių būdais: sveikatos pataisymo priemonės, lytinio pajūgumo vaistus, svorio sumažinimo metodus. Paštu į miestą ateina milijonai dolerių įvairiems sukčiams, kurie už gautus pinigų siunčia savo "vaistus" ar patarimus.

WASHINGTONAS. — Prezidentas Nixonas pranešė armijos vadovybei, kad jis peržiūrėjo leitenanto Calley bylą ir nemato reikalo sumažinti jo bausmę, kuri neseniai buvo sumažinta armijos sekretoriaus Howard Callaway. Po prezidento bylos peržiūrėjimo leitenantui Calley buvo atimtas leitenanto laipsnis ir išduota paprasto kariuomenės kalinio uniforma. Jis dar šiais metais gali būti paleistas iš kalinimo.

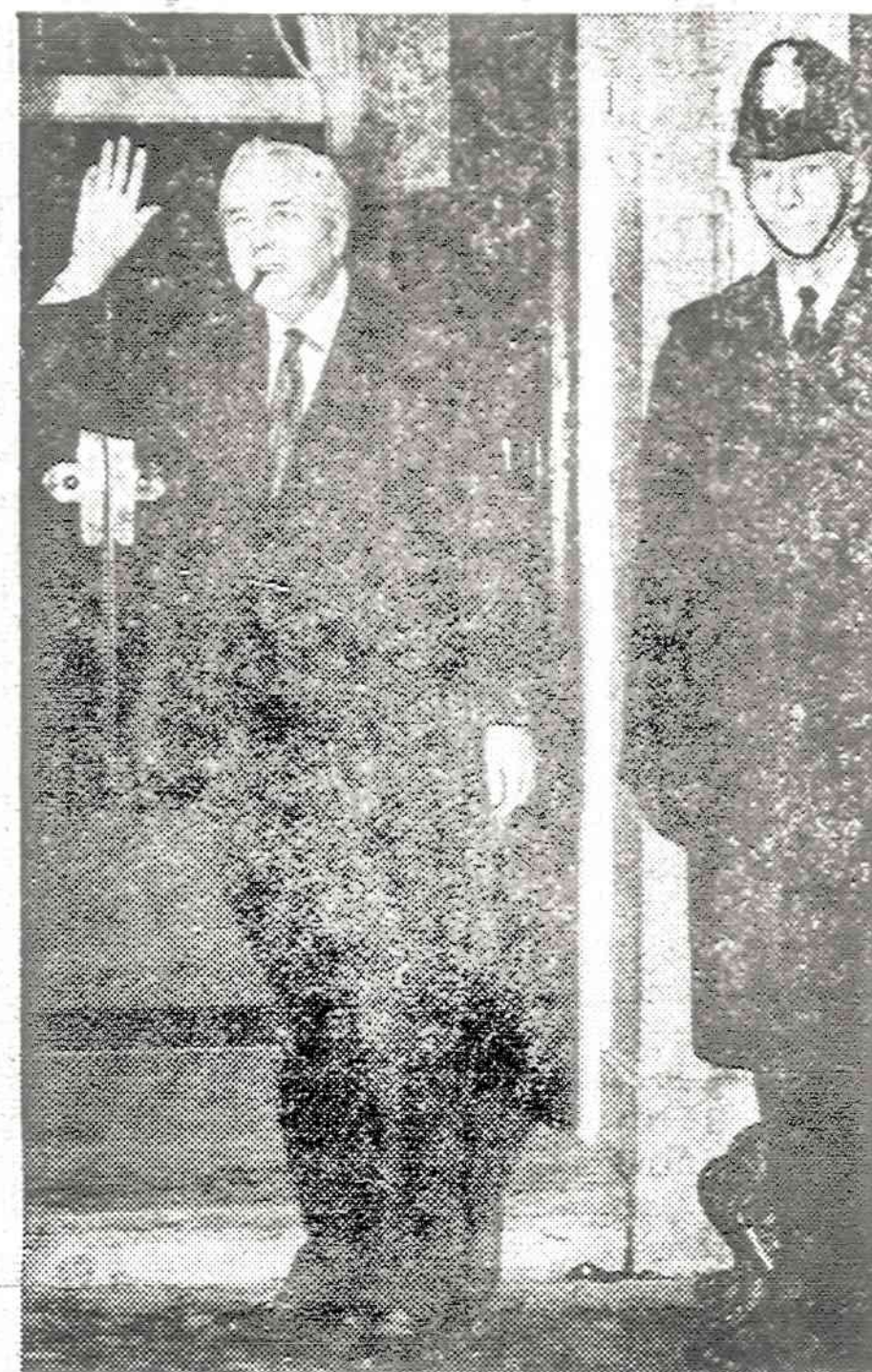
ROMA. — Popiežius Paulius sekmadienį ragino katalikus melstis į Mariją, kad ji padėtų baigti Viduriniųjų Rytų konfliktą, kad ji laimėtų naują vyriausybę Portugalijoje, padėtų išrinkti gerą Prancūzijos prezidentą ir atstatyti religinę taiką Italijoje, kur vyksta karšti ginčai dėl skyrybų įstatymo.

Indijos - Irano pasitarimai

TEHERANAS. — Praėjusią savaitę Indijos premjerė Gandhi lankėsi Irane, kur dabar paskelbtas pasitarimų pareiškimas. Sakoma, kad premjeras vizitas dar pagreitins abiejų valstybių santykių išvystymą. Iranas pritaria Indijos ginčų su Pakistanu išsprendimui, o Indija pareiškia, kad ji supranta Irano sunkumus su kaimyniniu Iraku. Indijos vandenynas turis būti taikos jūra ir ta taiką ir pastovumą turi prižiūrėti tos pasaulio dalies valstybės pačios.

Nutarta atidaryti naują laivninkystės liniją tarp Irano ir Indijos. Nors komunikatas nieko nesako, Indija gausianti iš Irano daugiau naftos. Iranas padės Indijai pasistatyti kelias naujas rafinerijas.

ja karą tuoj užbaigti, paskelbiant kolonijoms laisvę ir nepriklausomybę.

Britanijos premjeras Harold Wilson stovi prie savo rezidencijos — oficialios visuomenės būstinės — 10 Downing Street, durų. Jis neseniai buvo teisingumo organų visškai išsistintą nuė konservatorių spaudoje paskelbtų kaltinimų, kad jis įsivėlė per savo sekretorę į spekuliacijų žemę.

PRANCŪZIJOJE LIKO 2 KANDIDATAI

PARYŽIUS. Pirmieji Prancūzijos balsavimai, renkant naują prezidentą, daugiausia balsų davė socialistų kandidatui, kurį rėmė ir komunistai, Francois Mitterrandui. Jis gavo apie 11 milijonų balsų, arba 43.36%. Antruoju buvo nepriklausomųjų respublikonų partijos vadas, finansų ministras Giscard d'Estaing su 8.3 milijonais balsų arba 32.85%. Gegužės 19 d. įvyks rinkimai, kuriuose Prancūzijos piliečiai išsiaiškins naują prezidentą. Kiti 10 kandidatų gavo po mažiau balsų ir liko eliminuoti iš varžybų.

Svarbiausias šių rinkimų bruožas tai žmonių nusisukimas nuo oficialaus degolininkų kandidato, buvusio premjero Jacques Chaban-Delmas. Jis gavo tik 3.7 milijonus balsų, arba 14.64%. Jam pralaimėjus, labai svarbu, kuriam iš dviejų likusių kandidatų savo balsus atiduos balsavę už Chaban-Delmas. Jei visi degolininkai balsuotų už Giscard d'Estaingą, jis turėtų laimėti prezidentūrą. Bijoma, kad daug degolininkų, pralaimėjimo užgauti, gali balsavime nedalyvauti.

Degolininkų partijos vadovybė vakar svarstė, kokią užimti poziciją d'Estaingo atžvilgiu. Galimas daiktas, kad už savo paramos pažadą partijos vadai reikalauja iš jo įvairių politinių koncesijų ateities vyriausybės politikoje.

Kaip ir buvo spėjama bei pranašaujama, likusieji kandidatai tegavo mažai balsų. Royer surinko 3.5% balsų daugiausia iš valdžios politika nepatenkintų vidurinėsios klasės, kuri gegužės 19 d. savo balsus gali atiduoti centro kandidatui d'Estaingui. Visus nustebeino trockistės, kairiųjų radikalų atstovės Arlette Laguiller gauti 2.5% balsų, kurie antruoje balsavimuose greičiausiai teks Mitterrandui.

Chaban-Delmas po rinkimų paskelbė, kad jis toliau yra griežtai nusistatęs prieš Mitterrand politiką, nes jį remia komunistai ir tuo sudaro Prancūzijai pavojingą padėtį. Jis tačiau nepareiškė, kad jis remia d'Estaingą. Chaban-Delmas rėmėjais ir sponsoriais: premjeras Pierre Messmer ir išvystymo ministras Olivier Guichard jau paskelbė, kad jie remia Giscard d'Estaingo kandidatūrą.

Prezidento rinkimuose daly-

Britanijos užsienio reikalų ministras James Callaghan.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

● Pensylvanijoje teismas nubaudė pieninių kooperatyvo vadovus už nelegalią auką prezidento Nixono perrinkimui. Amerikoje pinigėmis bandomis nubauti jau 11 kooperatyvų.

● Washingtono teisme vakar teisėjas Sirica klausėsi ginčo tarp specialaus Watergate prokuroro ir Baltųjų Rūmų advokatų dėl prokuroro pareikalautų juostelių ir dokumentų.

● San Francisco policija patyrė, kad keli asmenys atpažino Simbionese armijos pagrobta Patricia Hearst ir tos armijos vadus, kai jie gyveno vienoje miesto gatvėje, tačiau niekas nepareiškė policijai, nenorėdami įsivelti į šią pavojingą bylą.

● Kanados aerodromų kontrolės tarnautojai susitarė dėl naujos darbo sutarties ir streikas buvo atšauktas.

● Šiaurinėje Airijoje policija evakuavo apie 100 asmenų iš nedidelio žvejų kaimo, kur rasta paslėpta galinga bomba.

● Negrų veikėjas Georgijoje Julian Bond įspėjo Alabamos negrus nebusuoti už gubernatorių George Wallace šios dienos pirmiųjų rinkimuose, nes Wallace nepasikeitęs ir esąs tas pats vyrras, kuris neleidė negrų įregistruoti į Alabamos kolegijas.

● Vyriausybės tyrinėjamai atidengė, kad bankrutavusios traukinių bendrovės Penn Central keli aukšti pareigūnai prieš bankrotą patys tapo milijonieriais.

Sovietai bando TU-144 lėktuvą

MASKVA. — Sovietų spaudoje plačiai aprašė savo supersoninio lėktuvo TU-144 bandymų planus. Pasikalbėjimai su lėktuvo konstruktorium Aleksiejum Tupolevu ir su bandymų skraidymų lakūnu Edvardu Jelvanu rodo, kad sovietų valdžia toli gražu neatsisako savo sumanymo išleisti šį lėktuvą į tarptautinę rinką.

Prancūzija ir Britanija dėl labai pakilusių konstrukcijos kainų ir kitų priežasčių rengiasi atsisakyti savo statyto Concorde supersoninio lėktuvo. Sovietų lėktuvas irgi turėtų įvairių trūkumų. Labiausiai jam pakenkė katastrofa Paryžiaus aviacijos šventėje pernai birželio mėn. Lėktuvas, pakilęs parodomajam skridimui, aviacijos ekspertams stebint, nukrito, užmušdamas šešis įgulos narius ir 15 prancūzų žemėje.

Iš pasikalbėjimo su lėktuvo konstruktorium Tupolevu, matosi, kad jis lėktuve padarė daug svarbių pakeitimų. Jis pabrėžė, kad lėktuvo bandymai bus ilgi ir reikės apie 2,000 skridimų, kol lėktuvas bus pradėtas masiniai gaminti.

LANDERSHEIM. — Komunistinė Kinija greit gali būti priimta į Tarptautinį Olimpinių komitetą ir jos sportininkai greičiausiai galės dalyvauti 1976 metų Olimpiadoje. Kinija buvo priimta nare į Tarptautinę Sunkumų kilnojimo federaciją. Būti priimta į Olimpiadą reikia turėti penkių sporto šakų federacijų nario bilietus, o Kinijos jau priklauso keturioms federacijoms.

IZRAELIO VADAI BANDO ATLAIKYTI DIPLOMATINĮ AMERIKOS SPAUDIMĄ

DAMASKAS. — Sekmadienį sovietų užsienio reikalų ministris Gromyko atvyko į Siriją. Buvo manyta, kad jis čia bus tik vieną dieną, tačiau paskelbta, kad vizitas užtruks tris dienas. Gromyko pareiškė norą susitikti Sirijoje su Kissingeriu, kuris skraido iš sostinės į sostinę, derindamas abiejų priėmimo Sirijos ir Izraelio pasiūlymus. Kissingeris atsisakė susitikti Sirijoje ir pasiūles Kipro salą, kur šiandien tas susitikimas ir įvyks. Kissingerio delegacija paskelbė, kad abu ministrai svarstys prezidento Nixono numatomą vizitą į Maskvą, tačiau visiems aišku, kad susitikimas palies Viduriniųjų Rytų klausimus. Kissingeris grįžta į Damaską šį trečiadienį.

Kinai gali teisti sovietų kareivius

HONG KONGAS. — Kinijos politikos aiškintojai tvirtina, kad jei Kinija ilgiau nepaleis trijų sovietų kareivių, kurie pateko į Kiniją su helikopteriu, tai Kinija turės juos teisti už šnipinėjimą. Toks teismas aiškiai parodytų, kokie blogi yra santykiai tarp Kinijos ir Sovietų Sąjungos.

Derybos tarp tų dviejų valstybių dėl sienų pakeitimo nutrūko prieš 9 mėnesius ir nesimato, kada jos vėl prasidėtų.

Prieš dvi savaites Heilungkiang provincijos Aihui mieste įvyko didelis mitingas, kuriame organizatoriai parodė 84 metų valstietį, kuris matė ir gėrai prisimena rusų kariuomenės žiaurų elgesį Kinijoje 1900 metais. Kinijos žinių agentūra, aprašydama tą mitingą, pabrėžė, kad kariuomenės atstovai tame susirinkime prisiekė nebeleisti "naujųjų carų" kareiviams pakartoti tokių nusikaltimų prieš Kinijos liaudį.

MEMPHIS. — Čia vyksta naujos ūkininkavimo šakos fermerių suvažiavimas — katzių augintojų konferencija. Prieš 10 metų Amerikoje katzių ūkių nebuvo, o dabar jau 50,000 akcinių ūkių. Katzių augintojų konferencija. Prieš 10 metų Amerikoje katzių ūkių nebuvo, o dabar jau 50,000 akcinių ūkių.

ČIKAGA. — Pieninių darbininkai pagrasino streiku, jei jiems nebus pakelti atlyginimai. Šiuo metu vidurkis jų atlyginimo siekia 5.40 dol. per val. Pieninės pažadėjo algas pakelti vienu doleriu per val. Dėl to vėl prabrangs pienas ir jo produktai.

Britanijos vidaus reikalų ministras Roy Jenkins, kuris laikomas būsimu darbiečių partijos kandidatu į premjero vietą.

Kissingeris perdavė Izraelio vyriausybei iš prezidento Asado gautus pasiūlymus, tačiau Izraelio vyriausybė labai spiriasi Kissingerio spaudimui. Nors oficialiai neskelbiama, Sirija reikalaujanti, kad Izraelis pasitrauktų iš tų Golano aukštumų vietų, kuriose jau įsteigti pusiau kariniai Izraelio ūkiai. Gromyko galėtų Siriją daugiau paspausti, nes be sovietų paramos sirai negalėtų tęsti karo veiksmų prieš Izraelį. Susišaudymai be pertraukos vyksta jau 54 dienas, nors Kissingeris prašęs Sirijos vadų sumažinti artilerijos ir tankų veiklą nors derybų metu.

Izraelio vyriausybė po pasitarimų su Kissingeriu, išsklausiusi, ko reikalauja Sirija, pareiškė negalinti daugiau nusileisti, nes teritorijų atidavimas būtų Sirijai lyg atlyginimas už paskutiniojo spalio mėn. karo pradėjimą. Sirija galinti tokius puolimus dažniau pradėti, jei ji žinos, kad nepasisekus karo lauke, ji atgaus prarastas žemes prieš derybų stalą. Premjerė Golda Meir pasakė kalbą, kurioje įspėjo, jog Izraeliui teks daugiau pasiskliauti savo kova už išlikimą, negu Kissingerio diplomatija. Jei arabai ir jei mūsų draugai manys, kad mes taip trokštame taikos, kad jau nebeturime pasitikėjimo savo pajėgumui, tai jų reikalavimams nebus jokių ribų, pasakė Meir.

Vienas Kissingerio delegacijos narys išskrido į Saudi Arabiją ir į Alžirą painformuoti karaliaus Faisalo ir prezidento Boumedienne apie derybų eigą. Pats Kissingeris painformavo Egipto prezidentą Sadatą ir Jordano karalių Husseiną. Sirija reikalauja, kad Izraelis išeitų ne tik iš sirų miesto El Queitros, bet atsisakyti ir dviejų savo įsteigtų gyvenviečių: Lein Zevan ir Nerom Golan. Izraelio vyriausybė nesant pakankamai stipri politškai, kad galėtų daryti tokias nuolaidas.

Kismesha Lake, N. Y., įvykusiame Amerikos žydų rabinų suvažiavime, kur dalyvavo virš 1,000 rabinų, profesorius Hans Morgenthau kritikavo Kissingerio politiką. Jis palygino Kissingerį su anglų Chamberlainu, kuris pasitikėjo Hitleriu, kaip dabar Kissingeris pasitikia Egipto Sadatu. Izraelis esąs izoliuotas visame pasaulyje ir vienintelė parama jam yra tik iš Amerikos, tačiau ir ji keičianti dėl arabų naftos ginklo savo politiką.

NEW YORKAS. — Policija suėmė Queens rajono gyventoją, 33 metų Lillian Martinez, kurios bute rasti du jos vaikai miršta iš bado. Sūnus 8 metų ir dukterė 5 m., kaimynams pakvietus policiją, buvo rasti nepaprastai nešvariame kambaryje, sudžiūvę iš bado, apskretę nešvarumais ir išmatomis. Trečias moters vaikas, 13 m. amžiaus, pabėgęs iš namų balandžio 26 d.

TVIRTA SVEIKATA - PASTOVI LAIMĖ

Kūno, proto ir jausmų darnos pagrindai
Naujausių mokslo žinių populiarus perteikimas

JONAS ADOMAVIČIUS, M. D.

PROSTATOS VĖŽYS

Jei galėčiau ir turėčiau pasirinkti kurią vėžio formą sirgti, rinkčiaus prostatos vėžį.

Urologas Leonas Seibutis, M. D.

Carcinoma (vėžys) prostatos yra dažniausia vėžio forma pasitaikanti vyru. Amerikoje vyrams ji yra antra iš eilės daugiausia vyrų numiranti vėžio forma. Pirmą kartą gyd. Young 1904 m. patare operuoti prostatą, einant per šakumą. Jis manė, kad tuo būdu bus galima vėžį prostatoje pašalinti. Gydytojai Hodges ir Huggins pirmieji 1941 m. pastebėjo, kad prostatos vėžys tampa priklauso su vyriškų hormonų veikla. Jiegu patarė vyrus kastruoti ir jiems tada moteriškus hormonus (strogen) duoti. Paskutiniiais laikais yra priimtas sekantis prostatos vėžio tvarkymas:

1. Visiškai išimama prostata (radical prostatectomy) tada, kai kliniškai vėžys vien tik liaukoje (prostatoje) randasi: jis dar nėra išsiplėtęs tolyn už prostatos ribų. 2. Vyro kastravimas

ar moteriškais hormonais gydymas (arba abu šie gydymo būdai) taikomi tada, kai vėžys jau perėjo iš prostatos į gretimus audinius (extracapsular extension). Paskutiniiais metais atlikti nuodugnūs tyrimai patvirtino, kad virš minėti gydymo būdai nėra geri. Ir štai dėl ko.

1. Limfos takų fotografavimas (lymphangiography) ir limfos mazgo išėmimas (lymphadenectomy) bei tos liaukos gabalėlio paėmimas tyrimui (lymph node biopsy) įgalino chirurgus nustatyti vėžio stadijas prostatoje. Šitie tyrimai parodė, kad prostatos vėžys labai anksti pasisėja į limfos takus, o tik vėliau jis persimetą į kaulus.

2. Veteranų Administracijos globoje esą tyrinėtojai nustatė, kad didesnis skaičius mirė nuo širdies ir kraujagyslių ligų tų vyrų, kurie gavo moteriškų hormo-

nų nustatytą dozę gydymui prostatos vėžio (po penkis miligramus kasdien moteriško hormono vadinamo diethylstilbestrol), palyginus su mirtingumu nuo minėtų ligų tų vyrų su prostatos vėžiu, kurie negavo moteriško hormono.

3. Dabar vis daugiau gaunama žinių apie sėkmingiausią gydymą prostatos vėžio išoriniai švitinimą prostatą taip vadinamą supervoltage. Tai būtų geriausias dabar gydymas prostatos vėžio.

Prostatos vėžio stadijos

Pirmoji stadija. Šioje stadijoje prostatos vėžys nėra jaučiamas paciento ir nenustatomas gydytojo tiriant per išeinamąją žarną. Surandamas toks vėžys tik operuojant prostatą dėl jos padidėjimo (gerybinio). Tais atvejais išimta prostata tirinama mikroskopiškai ir randama, kad vėžys yra tik pačioje prostatoje — neišsiplėtęs į gretimus audinius. Tai vadinamoji lėtoji arba paslėptoji vėžio forma (latent or occult carcinoma).

Šioje stadijoje ne tik kad, kaip minėta, pacientas nieko nejaučia, ne tik gydytojas tirdamas paprastai per išeinamąją žarną to vėžio prostatoje neužčiuopia, bet ir laboratoriniai tyrimai nieko neparodo blogo.

Pirmos stadijos vėžio prostatoje gydymas yra sekantis. Daugelis tyrinėtojų mano, kad reikia tokioje stadijoje esanti prostatos vėžį palikti ramybėje — konservatyviai jį gydyti. Bet yra ir tokių gydytojų, kurie pataria tokioje stadijoje esantį prostatos vėžį operuoti: radikaliai prostatą pašalinti ar švitinti. Urologas Edwin M. Meares pataria tokioje stadijoje prostatos vėžį turintįjį vyrą sekti reguliariai jį tikrinant per išeinamąją žarną. Jei atsirastų ženklai, kad vėžys auga prostatoje — tik tada reikia imtis gydymo.

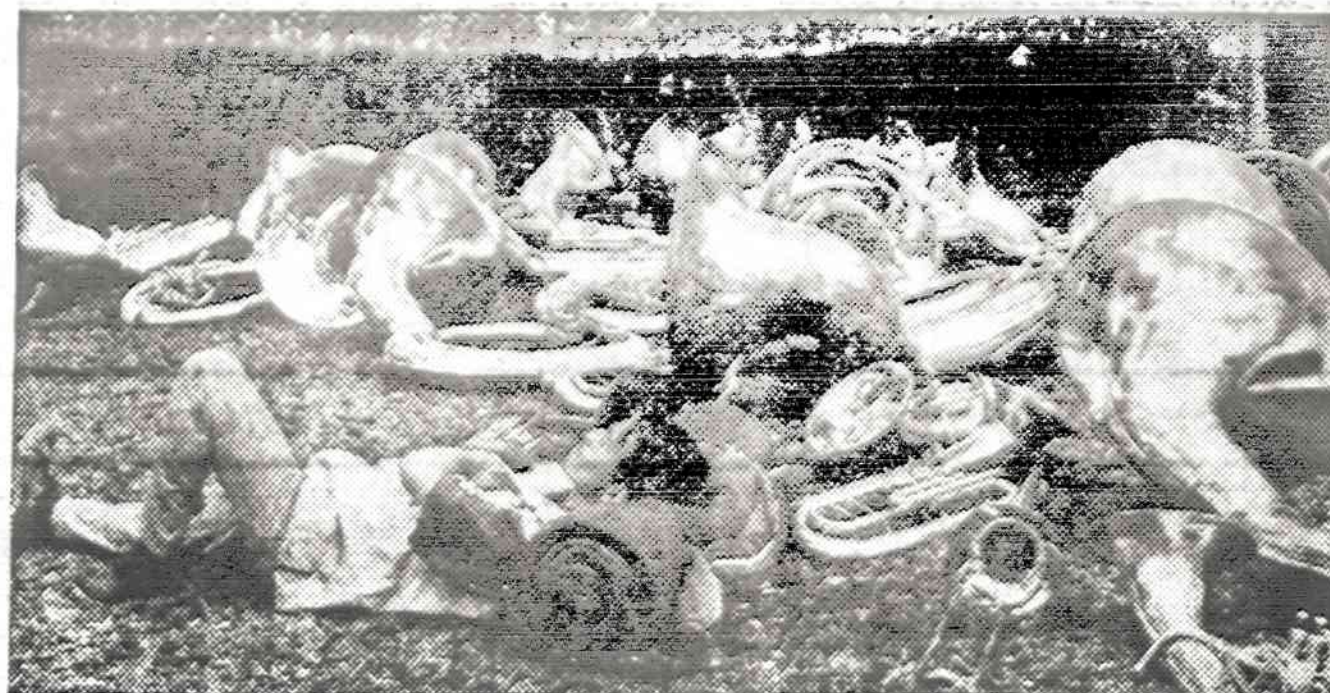
Antros stadijos prostatos vėžio gydymas

Antros stadijos prostatos vėžys vien tik liaukoje randasi, jis dar neišsiplėtęs už prostatos kapsulės ribų, ir toks vėžys surandamas tiriant per išeinamąją žarną. Gydoma tokia prostatos vėžio forma arba radikaliai prostatą pašalinant, arba vien ją švitinant. John Hopkins Hospital tyrinėtojai tvirtina, kad geriausias tokio prostatos vėžio gydymas yra radikali prostatos operacija — jos išėmimas. Taip gydant ir per penkiolika metų pacientus sekant, gauta 15 metų gyvybės išlikusių 35% visų operuotųjų.

Trečios stadijos prostatos vėžio gydymas

Šioje stadijoje prostatos vėžys esti perlipęs prostatos ribų, laukian pro kapsulę prasiveržęs. Vien operacija šioje stadijoje nepagdydo prostatos vėžio. Šioje stadijoje reikia pacientą švitinti. Jei nešvitinama, tai yra kastruojama ir jam moteriško hormono duodama. Bet nėra dar vinių, kad ankstyvas hormonais gydymas prailgintų paciento gyvenimą. Daugelis urologų yra linkę hormonais imti gydyti tik tada, kai ima šlapimas neišėiti ar kai kaulų skausmai atsiranda vėžiui į juos nuėjus.

Ketvirtos stadijos vėžys prostatoje yra jau toli pažengęs — tada jau kauluose jis randas. Toks vėžys susekamas radiogra-

S. Petersburg, Floridos mokyklos orkestro dalyviai per pertrauką išsisi ant parko žolės. Šalia guli ir orkestro instrumentai.

ROCKFORDO NAUJIENOS

Balfo 85 skyriaus vajeus pabaigtuves

Rockfordo lietuviai dar kartą parodė, kad labdaros — šalpos darbuose nepavargsta ir pasidėkojant naujoms jėgoms — Petriui Šernui, Dr. Valentinui Pliopliui, Augustinui Kapačinskui ir daugeliui kitų, darbus toliau tęsia. Vajaus metu jie Balfui ir patys aukoję ir aukas rinko, taip kad vajaus užbaigimui susidarė gana graži talka, kuriai dar prisidėjo Aug. Pocius, Jonas Bielskis, Juozas Undraitis ir kiti.

Pagyvinti tą subuvimą, atvyko mūsų broliai šauliai iš Chicago. Vaidintojai pastatė scenoje dviejų aktų komediją "Prakeiktas raštelis". Autorius Juozas Petrauskas. Jo žmona, sūnus lakūnas ir kiti atskrido savo lėktuvu. Kelionė buvo nelengva, oras tiršta, ūkai. Pagal instrumentą pasiekė ir nusileido laimingai Rockfordo Camp Grant aerodrome. A. Pocius juos sutiko ir parvežė į L. Klubą, o kiti vaidintojai ir kalbėtojas p. Jasaitis atvyko savo automobiliais. Oras nešaltas, saulutė mažai pasirodė.

Belaukiant publikos atėjo valanda programą pradėti. Senas Balfio pirmininkas Juozas Bacevičius trumpais žodžiais pasveikino svečius su vajeus pabaigtuvėmis ir 30 metų Balfio sukakutuvėmis perdavė programos vedimą Dr. V. Pliopliui, kuris paprašė visus atsistoti, pagerbti mirusį Balfio sekretorių P. A. Deltuva.

Graziais žodžiais prisiminė Balfio darbuotojas P. Sinkevičius ir Labunskienę, na, ir buvusiam įkūrėjui ir pirmininkui Juozui Bacevičiui teko gražių žodžių. Po to sekė komedija. Scena atsidarė. Puošniai įrengtas salionas. Salomėja Puskepalienė puošiasi prie veidrodžio, užsuka gramofoną ir šoka pagal muziką. Prasideda veikimas. Visi gerai lošia. Daug juokų ir plovimų. Pasivymėję Puskepalis, Juozas Petrauskas, jo žmona Salomėja rolių ir Pranas Tamkevičius Tado rolėje. Publika pasiilgus lietuviško teatro labai įvertino. Ačiū jiems!

Svečias Balfio centro atstovas p. Jasaitis trumpais žodžiais priminė Balfio 30 metų atlikus fiškai ar biopsiją padarius. Laboratorijos tyrimas rodo padidintą kiekį kraujuje taip vadinamos Acid phosphatase. Šiandien nėra jokio gydymo dėl taip išsiplėtusio (ketvirtos stadijos) prostatos vėžio. Kastracija ir hormonais moteriškais gydymas mėginama tokiems pritaikyti. Kai tas nepasiseka, mėginama išimti antinksinę liauką, arba tos liaukos veikimą slopinti duodant kortizoną (prednisonę).

Baisiai kenčia tokie pacientai dėl kaulų skausmų, kai juose esti vėžys įsikūręs. Vietinis švitinimas kaulo ar radiophosphorus dažnai palengvina tokius skausmus. Kaip paskutinioji priemonė išimama — panaikinama smegenyse esanti liauka (cryohypophysectomy). Tai palyginti nesudėtinga operacija, bet laikinai labai palengvina skausmus. Jei toje stadijoje duodama moteriški hormonai, tai duodama ne penki, bet vienas miligramas estrogeno dienai. Toks kiekis tiek pat veikia prieš prostatos vėžį, kaip ir penki to hormono miligramai. Bet vienas miligramas nesukelia vyrams tiek daug širdies kraujagyslių negerovių.

Dabar tyrimai atliekami su nauju vaistu: prieš vyriškus hormonus veikiančiu hormonu (progestational compounds). Ši tas gydymo būdas prostatos vėžio gydymo galės pasirodyti ateityje esąs sėkmingas.

Išvada. Neleiskime nė pas vieną vyrą išsivystyti ketvirtos stadijos prostatos vėžiui. Tada jokia pagalba negalima — vien tik palengvinti kančias pacientui mėginama. Už tai kiekvienas vyriškis turi tikrintis savo prostatą mažiausiai kartą metuose. Būtinai atlikime tokį tikrinimąsi kiekvienas iš mūsų. Senesnieji apsilėdžia. Jie tik tada gydytis mėgina, kai jau jokio gydymo nėra. Taip dauguma mūsų žudymo. Pradėkime tvarkytis reikiamai jau dabar. Apisaugojimas nuo ligos yra geriausias gydymas. Laiku susektas prostatos vėžys bus daug sėkmingiau sutvarkomas. Neapsileiskime šioje srityje nė vienas. Tada mažės ne tik ašaros mūsų akys, bet ir kančios dėl baisių kaulų skausmų prostatos vėžiui juose įsirangius.

Pasiskaityti. Modern Medicine, March 18, 1974.

darbus: daug nelaimingų sušėlė, aprenę, pavalgydino ir šiandien tas labdaros šalpos fondas yra reikalingas. Daug mūsų brolių ir sesių išblaškytų po svetimas šalis. Reikalinga parama.

Po vaidinimo visi svečiai pakviesti prie stalų. Mūsų lietuviškų maldų atnašautojas kun. Gušauskas atkalbėjo maldą, Petras Šernas sušilęs vaišino svečius, žiūrėjo, kad nieko netrūktų. Gerose šeiminkės p. Stružienė, V. Petraitienė priėmė skanias pietus. Negaliu praleisti neįmėjęs, kad publikos mažai buvo. Tie vėjo blaškomi tautiečiai, kurie turėjo dalyvauti, bet nepasirodė. Ačiū broliams šauliams už atvykimą ir pirmą kartą Rockfordo linksmos komedijos suvaidinimą. Į Aukso Knygą pasirašė p. A. Vaičiulienė ir Jonas Plaitaitis — svečiai iš Chicago. Ačiū mišiam Balfio atstovui p. Jonui Jasaičiui už atsilankymą ir kalbą. Štai ką čikagiškiai parodė, tai, kad jie turi geras lietuviškas širdis. Vieni šimtą mylių automobiliais atvažiavo, kiti lėktuvu atskrido — be jokio atlyginimo. Balfio 85 skyrius sako ačiū!

Zvalgas

◆ Negesomas gaisras išplinta.

DETROIT, MICH.

Vargonų restauravimas

Mintis pagerinti vargonus brendo su parapijos choro pažanga ir iškilmingų pamaldų dažnėjimu tautinių ir religinių švenčių progomis šv. Petro bažnyčioje Detroito. Parapijiečiai, įvertindami choro vaidmenį, priitarė vargonų pagerinimo idėjai ir kelių savačių bėgyje suaukavo virš trijų tūkstančių dolerių. Pažymėtina, kad Bronius ir Birutė Girmiai paaukojo tūkstantį dolerių, o kiti po 200, 150 ir daug kas po 100 dolerių.

Sutartis jau pasirašyta su A. J. Aebel Organ Service Co., kuri įmontuos didžiulius metalinius vamzdžius (dūdas) ir prijungs meniškoj formoj prie turimų vargonų. Restauravimo darbai bus baigti birželio mėn. prieš parapijos klebono kun. V. Kriščiūnevičiaus kunigystės sidabrinį jubiliejų. Kiekvienas asmeniškai ir organizacijos savo aukas prašomi įteikti Broniui Girmui arba Stasiui Vasiiauskui prieš arba po lietuviškų pamaldų kiekvieną sekmdienį šv. Petro bažnyčioje.

S. Slizys

Prof. Vaclovo Biržiškos

SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA

Pirmajame tome yra 208 puslapiai, o antrajame 226 puslapiai. Abu tomai minkštuose viršeliuose parduodami už \$4.90, o kietuose viršeliuose už \$6.00.

Abi knygas gausite, jei pinigų pasiųsite tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Illinois 60608

JEIGU NEBŪTŲ SENŲJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ, NEBŪTŲ IR NAUJŲJŲ!

Prof. Vaclovo Biržiškos "Senųjų Lietuviškų Knygų Istorija" yra veidrodis, kuriame atspindi pirmųjų lietuviškų knygų kelias. Kietais viršeliais įristos knygos kainą yra tik \$3.00, minkšt. \$2.50.

Knyga Jums bus pasiųsta, jei atsiųsite pinigų šiuo adresu:

NAUJIENOS, 1739 S. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608.

RIMTA KNYGA - GERIAUSIA DOVANA

Naujienose galima gauti puikių knygų, kurios papuos bet kokią namų apylinkę ar lentyną.

Prof. Vaclovo Biržiškos, SENŲJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA

K. Bielinis, PENKTIJI METAI, gražiai įrista, 592 psl. \$6.00

K. Bielinis, DIENOJANT, gražiai įrista, 464 psl. \$6.00

Prof. Vaclovo Biržiškos, ALEKSANDRYNAS, 1 tomas, gražiai įristas, 431 psl. \$7.50

RJA, 1 dalis, 208 psl., įrista — \$3.00, minkštais viršeliais — \$2.00, II dalis, 225 psl., įrista — \$3.00, minkštais viršeliais — \$2.00

Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS, I tomas, 300 p. \$2.00

Prof. S. Kairys, LIETUVA BUDO, gražiai įrista, 416 psl. \$5.50

Kipras Bielinis, GANA TO JUNGO, 492 psl., minkštais viršeliais \$5.00

Juozas Liudzius, RASTAI, 250 psl. \$3.00

P. Liudziuvienė, ATSIMINIMAI APIE JUOŽĄ LIUDZIU, 88 psl. \$1.00

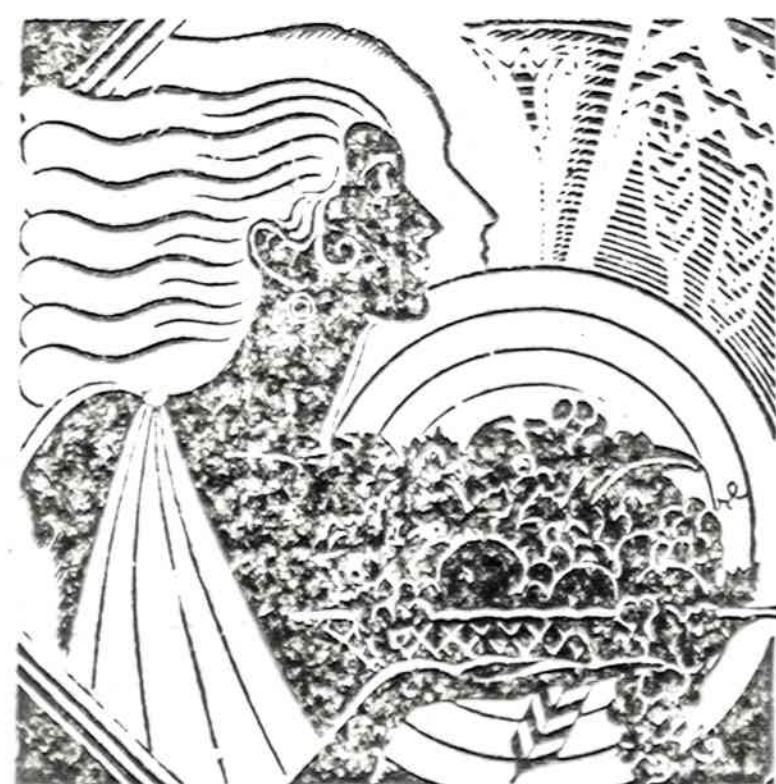
Jen-na Narune, TRYS IR VIENA, jaunystės atsiminimai, 170 psl. \$3.00

M. Gudelis, POVILAS MILERIS, biografinis bruožas, 232 puslapiai \$3.00

NAUJIENOS,

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. HA 1-6100

NAUJIENU PAVASARINIS PIKNIKAS

IVYKS SEKMADIENI,

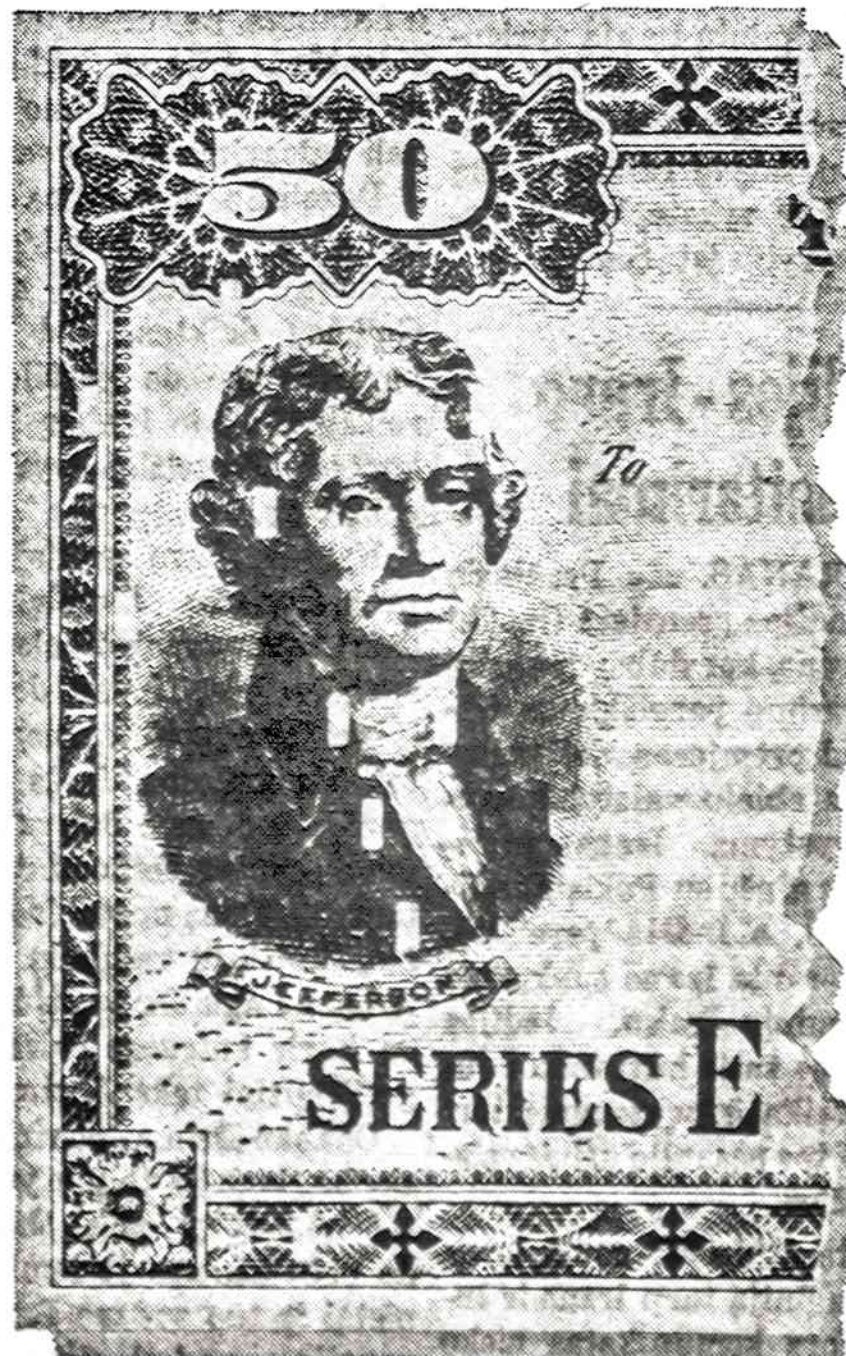
Birželio mėn. 9 d.

BUČO SODE

WILLŌW SPRINGS, ILLINOIS

Visi lietuviai maloniai kviečiami į "N." pikniką

Steal me. Burn me. Throw me away. I'm still yours.

Once you bring me home, I'm yours forever. Even if I'm burned. Or lost. Or stolen. If you look for me and can't find me, just report it. And you'll get me back, as good as new. And remember: I'll never break your heart. Or leave you stranded in the tight spots. I'll always be there when you need me. And that ought to make you feel pretty secure.

Now E Bonds pay 6% interest when held to maturity of 5 years (4% the first year). Bonds are redeemed if lost, stolen or destroyed. When needed, they can be cashed at your bank. Interest is not subject to state or local income taxes, and federal tax may be deferred until redemption.

Take stock in America. Join the Payroll Savings Plan.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

ATGAL Į GILIA PRAEITĮ PAŽVELGUS

(Tęsinys)

Archeologai nusprendė, iš rastos keramikos ir kitko, jog Obelės kaimo dešiniame Persėkės upės krante įrengtas piliakalnis siekia pirmuosius mūsų eros amžius ir kad V-me amžiuje jisai buvo sugedintas antrą kartą.

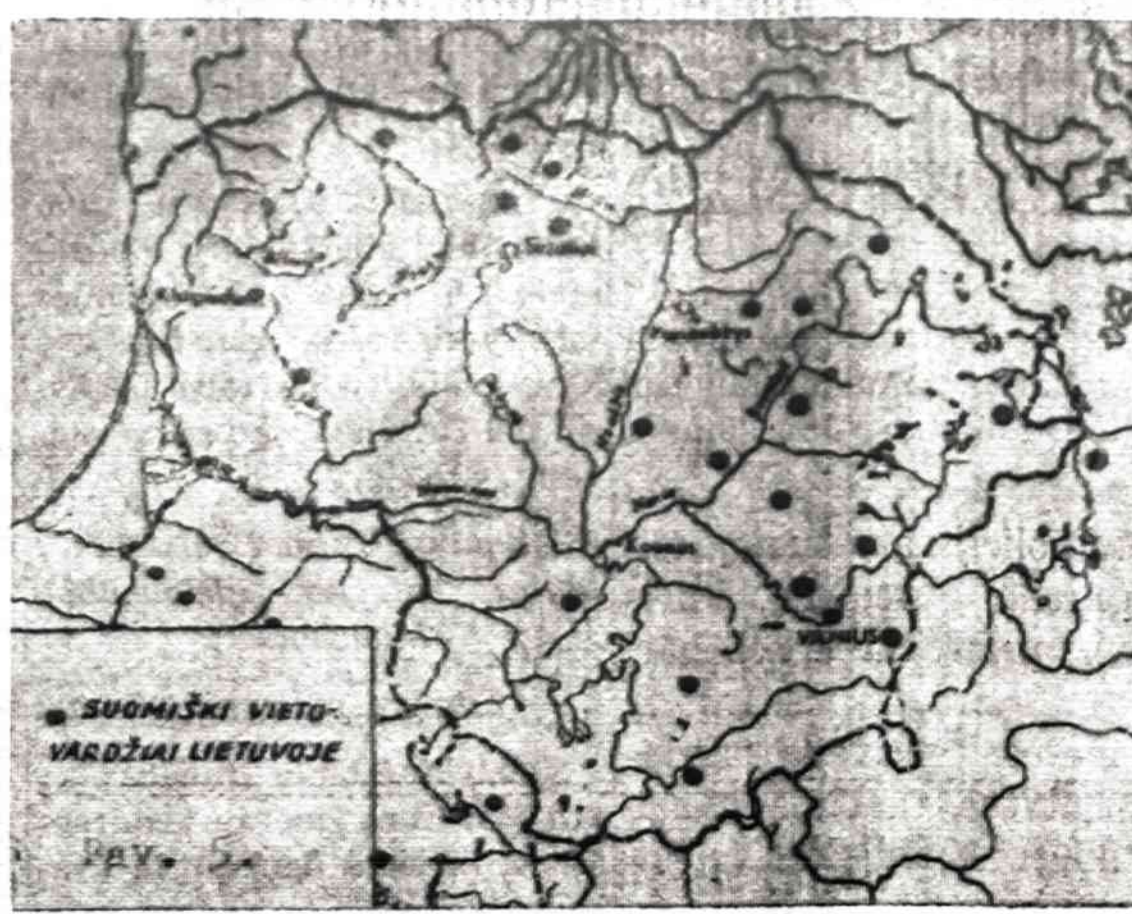
Kairiame Persėkės upės krante, Kaukų kaimo piliakalnis yra jau vėlesnių laikų ir nepaprastai gražiai atrodantis. Juo galima gerėtis važiuojant keliu iš Perėcėnų į Dapkus, Remeikius, Kaukus. Taip rašo Vilniaus universiteto docentas Pranas Kulkauskas straipsnyje "Druskininkų piliakalnio paslaptys" (Moksl. ir Gyv., 1970 m., Nr. 2). Piliakalniai ir radiniai juose yra taip gražiai ir įdomiai docento Kulkausko aprašyti, jog drįstu ištisai pateikti nekurius straipsnio ištraukas:

"Kaukų piliakalnio tyrinėjimai pralenkė visus mūsų lūkesčius. Surastos žmonių gyvenimo liekanos čia tokios gausios ir įvairios, kaip jokiam kitame iki šiol tyrinėtame Užnemunės piliakalnyje. Be pastatų liekanų ir gynybinių įrengimų, piliakalnyje surasta labai daug kitų radinių: ginklų, papuošalų, puodų šukių, gyvulių kaulų ir retą radinį — apsauginių, iš metalinių grandelių nertų marškinų gabalą".

"Suradome daug papuošalų: segių, smeigtukų, puošnių grandinelių, apyrankių, žiedų ir karolių. Puošniausi Užnemunė būdingi žalvariniai įvyniniai karoliai.

liai. Daug rasta tamsiai mėlynos stiklo ir geltonos stiklo masės karolių. Mažiau — gintaro ir inkrustuotų bei akutėmis puoštų karolių. Labai retas papuošalas — įvyninis antsmilkinis. Tai vienintelis toks moterų galvos papuošalas mūsų archeologinėje medžiagoje. Vien metalo ir stiklo bei molio dirbinių Kaukų piliakalnyje, ištyrus tik jo aikštelės pusę, surasta 400 su viršum, neskaitant puodų šukių, kurių rasta 2000, bei kitų dirbinių — akmeninių trinamųjų girnų, girnų grūstuvų ir kt. Be to, piliakalnyje surasta daug ankštinių grūdų ir gyvulių kaulų: briedžio, naminių raguočių, kiaulių ir kitų gyvulių žandikaulių, dantų, kojų, šonkaulių.

Dirbinių padėtis piliakalnio kultūriname sluoksnyje, jų forma, ornamentas bei kitos ypatybės, taip pat keramika rodo, kad Kaukų piliakalnis įrengtas V-VI m. e. amžiuje ir galutinai apleistas XIII a. gale — XIV a. pradžioje. Jame gyvenę žmonės vertėsi žemdirbyste ir gyvulininkyste. Plačiai buvo išvystyta puodų gamyba, vėrimo ir audimo amatų, metalų apdirbimas. Piliakalniai buvo puola, bet pats baisiausias buvo paskutinis mūšis. Priešas, greičiausiai kryžiuočiai, tada užgrobė pilį ir ją sugedino. Apie šią tragediją liudija sugedę pastatai, grūdai. Po visą piliakalnį išmėtyti karoliai ir kiti dirbiniai, taip pat gyvulininkystės, žemdirbystės ir kiti radiniai, matyti, kurį laiką

buvo apsupti ir suvalgę visus į jį pasimtus gyvulius. Pagaliau pilis buvo padegta, o jos gynėjai palaužti. Mes galime tik įsivaizduoti apie jų narsą ir didvyriškumą. Tai atsitiko apie XIV a. pradžią. Po to pilis buvo galutinai apleista. Žmonių gyvenimo pėdsakus padengė stori laiko duoklė ir žemių sluoksniai.

Tikime, kad tolimesni Kaukų piliakalnio tyrinėjimai atskleis daug dar ne vieną Dainavos krašto žilos praeities puslapį".

Na, o kaip, kokiais keliais baltų protėviai, tie mūsų "senovės laikų seneliai", keliavo iki pasiekę Pabaltijos kraštus? Juk jie negi išdygo Pabaltijoje, lyg tie grybai eglyno pašlaitėje; jų nieks ir nepabėrė atrišęs maišą.

Tautų kraustymasis, kultūros kaita paliko daug neišaiškintų praeities klausimų, o jų istorija yra n epaprastai marga. Todėl ir baltų prosenelių keliai dar nėra tvirtai išaiškinti, nėra tvirtai archeologinėmis iškasenomis paremti. Įvairūs archeologiniai radiniai Balkanuose, vidurio ir rytų Europoje daugelio atveju yra sunkiai vienai ar kitai tautos grupei priskiriami. Prabalų keliai yra tik šiek bei tiek tvirtai paremti lingvistikos, kalbotyros tyrinėjimais. Kalbotyros daviniai remiantis yra sukurty šiuo klausimu nuomonių, prielaidų, hipotezių.

Tradicinio renesansinio judėjimo metu, derinant iš viduramžių ir naujųjų laikų istoriją, didžiavimasis savo kilme buvo būdingas reiškinys, ypačiai santykiuose su lenkų šleika dėl tariamo jų pranašumo. Todėl Lietuvos metraščiuose Lietuvos bajorai ir visa Gedimino dinastija kildinama iš Romos didikų. Šią prielaidą parėmė lenkų istorikas J. Dluogošius (1415–1480) ir visa eilė Lietuvos metraštininkų bei istorikų, rašytojų. Mykolas Tiškevičius — Mykolas Lietuvis 1615 metais šveicarijoje išleistoje knygelėje "Apie totorių, lietuvių ir maskviečių papročius", lotynų kalba, taip pat mini romėniškąją Lietuvių kilmę, o dr. J. Basanavičius veikale "Lietuviškai — trakiškos studijos" (1898 m. leidinys) stengėsi lyg ir patvirtinti anų prielaidas. Dr. Basanavičiaus mintys buvo stipriai palaikomos dr. J. Šliupo ir kitų aušrininkų — "Aušros" buvusių bendradarbių, beiškant lietuvių pirmtakų Balkanuose ir apskritai bemaž visoje Europoje.

Kitame dr. Basanavičiaus veikale "Apie trakų-prygų tautystę ir jų atsikėlimą Lietuvon", atspausdintame 1921 nepriklausomos Lietuvos metais, randame teori-

ją, įrodinėjantią baltų kilmę ir jų kelius. Minėtame veikale nurodoma apie pusantro šimto pietinės Europos, Azijos ir net šiaurinės Europos tautelių buvus baltais. Šią dr. Basanavičiaus teoriją kritikavo prof. dr. K. Būga ir po to įinai rimtesnių šalininkų ir pasekėjų Lietuvoje nesulaukė. Jinai dabar laikoma romantikų svajonėmis. Tenka tačiau pripažinti, kad dr. Basanavičiaus teorija nėra iš pirmo išlausta: jinai paremta kalbos panašumais ir vietovardžiais — toponimika. Ją paremia frankų karaliaus Karolio Didžiojo biografas Einhard (Eginhard) veikale "Vita Karoli magni imperatoris", parašytame 830–836 metais, minėdamas aišnius. Juos mini ir italų kronikierius Tacitas I a. savo kronikos.

Paskutiniiais laikais vėl imama tyrinėti šį klausimą. Italų kalbininkas V. Pizanis straipsnyje "Roma ir baltai" ("Baltistika", IV, 1968) duoda daug naujų duomenų apie kalbines ir apie kultūrinės baltų-lotynų izoglasas. O italų kitas kalbininkas G. Alessio 1946 m. paskelbė straipsnį, kuriame lygino baltiškus pietryčių Europos vietovardžius ir vandenvardžius. Vokiečių kalbininkas Hermann Schall jau senokai įrodinėja, jog baltiški vietovardžiai esama šiaurės Vokietijoje Meklemburgo srityje. Įdomiausias tuo reikalu yra čekoslovakijos mokslininko dr. K. Turnvaldo straipsnis "Baltai priešistorinėje vidurio Europoje" ("Archeologija un etnografija", VIII, Riga, 1968). Dr. K. Turnvaldas mano, kad antikinioose šaltiniuose, ypač Klaudijaus Ptolomėjaus raštuose, mini etnografiniai ir geografiniai vardai šiaurės Adrijos pakrantėse yra baltiški. Šią nuomonę 1953 m. pripažino ir kalbininkas Pokornis, o kalbininkas Krahe 1955 m. atsisakė nuo ankstesnės savo nuomonės, kad tos teritorijos vardai — ilyriški.

Bet kurio mokslo progresas priklauso nuo drąsių hipotezių iškelimo, kurios padeda atrasti naujus sprendimų kelius. Prie tokių drąsių hipotezių tenka priskirti ir dr. Turnvaldo teoriją, kuri įrodinėja, jog senovėje baltai gyveno centrinėje Europoje nuo Baltijos iki Alrijos (Bohemijoje, Slovakijoje ir kitur) dar prieš germanams ir keltams atsikraustant. Dr. Turnvaldas pripažįsta, kad jo teorija — tai tik galimų tyrimų apmatai. Jisai, savo teoriją bevystydamas, baltus suskirstė į tokias šakas: pirma — aiščiai, kuršiai, latviai, sėliai, žiemgaliai ir kt.; antra — Tšcinieco kultūros grupė — lietuviai, jotvingiai, mozūrai ir bastarniai; trečia — Luzitijos kultūros grupė — prūsai, galindai, sudėtai, lupiai, batiniai ir kt.; ketvirta šaka — Dunojaus baltai — raitai, norikai, panonai, — jie atstovavo Halštato kultūrai.

Jonas Trinkūnas straipsnyje "Baltai centrinėje Europoje" išmedžioja, kad kalbininkų nuomone, atskiras baltų kalbos, kurios randamos viduramžiais jau nedidelėse teritorijose, turėjo išsivystyti daug didesnėse žemėse. Toks kalbų, dialektų, kultūrų ir antropologinis įvairumas baltų žemėse vėlesniais laikais rodo, kad čia susirinko dalis pabėgusių baltų iš prarastų teritorijų,

tikriau tarant, iš pietvakarių Europos.

Prof. dr. K. Būga tvirtina, kad lietuviai nuo seno gyvenę vakarinės Ukrainos ir rytų Lenkijos teritorijoje: maždaug Vislos, Dniepro, Pripėtos baseinuose, tik slavų antplūdis juos atstumęs į vakarus ir vėliau į šiaurę. Gi tarp Nerės, Nemuno ir Dauguvos upių gyvenę sėliai ir žemgaliai, kuršiai. Šią teoriją pripažįsta ir kiti mokslininkai.

Filologijos mokslo kand. Aleksandras Vanagas straipsnyje "Kur gyventa baltų" ("M. ir G.", 1969 m.), kritikuodamas J. Trinkūno ir kitų ankščiau minėtų išvedžiojimus, pritardamas dr. Būgos teorijai, nurodo, kad baltų-lietuvių gyvenvietės riba yra Pripėtos baseinas, Brėslas, Būgas, Visla ir kad bandymai ieškoti baltiškos kilmės vandenvardžių ir kitų vietovardžių į pietus ir vakarus nuo šios ribos kol kas yra labai neaiškūs ir hipotetiški. Tai sakydams, A. Vanagas tačiau griežtai ir nenuneigia, bet daro abejotiną išvadą: "Galimas daiktas, kad vienas kitas baltiškas vietovardis gali pasitaikyti ir gana toli į pietvakarius nuo šių dienų Lietuvos, tačiau tai yra palyginti vėlesnių laikų rezultatas, kai prabaltai jau ne tik buvo susiformavę į visiškai savarankišką etninį vienetą, bet ir turėjo aiškų baltų dialekto pasiskirstymo požymį". Atseit, kai baltai jau buvo įsikūrę dabartinėse teritorijose. Čia ir yra A. Vanago klaida, kad jisai neima dėmesin prabaltų kraustymą, atseit, kokiais keliais atkeliavo.

Kaip minėta, baltai neišdygo kaip grybai po lietaus Pabaltijoje, bet jie į Pabaltį atkeliavo. Keliaavimo gi žymės rodo, kad jie atvyko iš Mažosios Azijos per Balkanus į vidurio Europą, o iš čia jau atsirado Pabaltijoje, bėmedžiudami ir žvejojami, arba ir didesnių jėgų stumtelėti. Pavyzdžiui, antrame tautų kraustymo si kelyje, Uralo vakarinių pakraščiu į šiaurę ir į šiaurės vakarus, kur slinko suomių-ugrų protėviai ir kuriuos vėliau pasiekė slavai-rusai, baltiškos kilmės vietovardžių nerandama.

Būdinga, jog dabartinėje Lietuvos teritorijoje randama vietovardžių ir dalinai archeologinių liekanų — duobėtosios — dan-

tytosios keramikos — suomių bei ugrų tautų protėviams priklausanti. Tokios nuomonės yra archeologai ir taipgi kalbininkai. Šį klausimą bene pirmasis bus iškėles lenkų mokslininkas J. Rozvadovskis 1913 m. pasirodžiusioje studijoje "Keletas pastabų apie priešistorinius santykius Rytų Europoje ir indoeuropiečių protėvynę vandenų vardų šviesoje". Jisai penkias šiaurės Lenkijos, vakarinių dabartinės Rusijos žemių ir Rytprūsų vietovardžių grupes laikė suomių-ugrų kilmės. J. Rozvadovskio išskeltas mintis toliau vystė T. Ler-Splavinskis ir lietuvių toponimikos (mokslo apie vietovardžius) pradininkas prof. dr. K. Būga, kuris, remdamasis daugiausia vietovardžių studijomis, taip pat manė, kad lietuviai yra atėję į suomių-ugrų apgyventas vietas, į dabartinių suomių, estų lybių, karelių (Pav. 5). Esą, į dabartinę Lietuvos teritoriją pirmieji atsikraustė kuršiai, žemgaliai, sėliai ir tik vėliau juos pasiekė lietuviai, prūsai, jotvingiai ir kt.

Jeigu rastųsi daugiau, tvirtesnių archeologinių iškasenų, pa-

remiančių vietovardžių lyginimo išvadas, tuomet jau tvirtai galėtume sakyti, kad baltai senovėje daug kraustėsi ir tik apie II tūkstantmetį prieš Kristaus gimimą atėjo į dabartines žemes iš kitur, kaip minėta, iš pietų-vakarų Europos, bet ir iš tų davičių, kuriuos dabar turime, negi kitaip galime manyti.

Buvo laikai, jog Volgos upės aukštupyje ir ypač dabartinės Pisko balos telkšnoje vandenyje, o Ukrainos pietinė dalis, Pietų Būgo, Dniepro, Dono ir Volgos žiotyse, prieš Kristaus gimimą tikriausiai nuo ledynmečio laikų dar tebebuvo vandeningas dumblynas. Minėtų upių vandens dar neturėjo tikros savo vagos. Tuo būdu vargu ar slavų tautos iš anapus Volgos turėjo tiesioginių ryšių su baltais. Baltai, kaip matėme anksčiau, dabartinės Lietuvos teritorijoje tęsusidūrė su suomiiais-ugrais. Tačiau nėra jokių duomenų ir net mažiausių žymių, kad Pabaltijoje anais laikais gyveno rusai arba ir kiti slavai. Senosios Rusijos gyvenvietės tesudaro 16,200 kv. mylių į rytus nuo Volgos, (Nukelta į 5 psl.)

POEZIJOS VEIKALAI

Poezija — kaip pavasaris, kuris pradžioje pro tirpstantį sniegą liepia lazdynui išskleisti mažutį deimantų spindintį žiedą, apakšo medžių šakas žirginiais, kaip konfetėmis ir pamauš lveda į gamtos vaizdą ir garsų stebuklus. Dramatiškai besikeičiančiose gamtos scenovaidžiuose svaioja, juokauja ir verkia poetai, pajėgami išreikšti žodžiais jausmų ir minčių gelmes.

Naujienose yra gausus pasirinkimas poezijos leidinių:

1. J. Augustaitytė - Vaičiūnienė, ŽVAIGŽDĖTOS NAKTYS. Didelio formato, 126 psl. Kaina \$1.-
2. Jurgis Baltrušaitis, ŽEMĖS PAKOPOS. Elegijos, giesmės, poemos. Kišeninio formato, 157 psl. Kaina \$2.00.
3. Butkus Jozė, EILERASČIAI IR RAŠTAI. 155 psl. \$1.50.
4. Vincas Jonikas, LYDEJAU VIESNIA VETROJE. Eilių rinktinė, 169 psl. Kaina \$3.00.
5. Kleopas Jurgelionis, GLŪDĖ - LIŪDĖ. Lyrikos eilės, 105 psl. \$2.00.
6. Anatolijus Kairys, AUKSINĖ SĖJA. Eilėraščiai, 86 psl. \$2.00.
7. Nadas Rastenis, TRIJU ROZIŲ ŠVENTĖ. Eiliuotų pasakojimų apie 3 išvėintus lietuviškus senovės laikus; su autoriaus iliustracijomis \$5.00.
8. Nadas Rastenis, THE FOREST OF ANYKŠČIAI, Antano Baranauko "Anykščių šilės", vertimas, 42 psl. \$2.00.
9. Balys Rukša, UGNIES PARDAVEJAS. Eilės, 95 psl. \$1.00.
10. Stasys Santvaras, ATDARI LANGAI. Rinktinė lyrika, 167 psl. \$3.00.
11. Stasys Santvaras, AUKOS TAURĖ, 5-ji lyrikos knyga, 152 psl. \$2.50.
12. Petras Segatas, SAULELEIDŽIO SPINDULIUOSE. Eiliuotų kūrinių, 92 psl. \$1.00.
13. Petras Segatas, PLAUK, MANO LAIVELI. Eilėraščiai, 112 psl. \$1.00.
14. Eugenijus Gruodis, AGUONOS IS SMELIS. Eilės, 70 psl. \$1.00.
15. Elena Tumienė, KARALIAI IR ŠVENTIEJI. Eilėraščiai, 80 psl. \$2.50.
16. Alfonsas Tyruolis, METU VINGIAI. Lyrikos rinktinė, 180 psl. \$3.00.
17. Jonas Valaitis, SENOVĖS LIETUVIŲ DIEVAI. Mitologijos posmai, 55 psl. \$1.00.
18. Adomas Jasas, BŪK PALAIMINTAS. Poezija, 115 psl. \$3.00.

Norėdami įsigyti šias ar kitas knygas, prašome atsiankyti į Naujienų raštinę arba užsakyti paštu, pridėdami čekį ar piniginių orderį.

NAUJIENOS,

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

NAUJIEŲ VAJUS JUBILIEJINIAIS METAIS

PADVIGUBINTI SKAITYTOJUS

Pirmųjų dviejų vajaus laikotarpių tikslai — talkos būdu nugalėti sunkumus nepastovios ekonomijos bei nepalankių sąlygų laikotarpyje ir pasiruoti bei telkti jėgas tolimesiems darbams — daugelio skaitytojų bei tautiečių buvo teisingai suprasti ir įvertinti.

Pasiekus vėjų, ne tik dovanos, bet ir teigiami atsiliepimai, atgarsiai ir padėsinimai kėlė geras darbo nuotaikas, dargi drauskiškai kitus motyvus. Visa tai buvo nepaprastos reikšmės reiškiniai. Jie suartino skaitytojus tarpusavyje ir sustiprino ryšius su bendradarbiais ir darbuotojais, taip pat sutelkė naujų jėgų. Žinios ir žinutės apie tolimiausias vietas ir jose esančius asmenis buvo tarsi rankų paspaudimai juntant ir rodant lietuviškos gyvybės bei meilės spaudai pulsą, sudarant grandinę tolimesniems darbams ne tik laikraščio, bet ir visos išsivios taip pat pavergtos Lietuvos ir jos žmonių gerovei, siekiant visuotinio lietuviško reikalo renesanso.

Todėl šiais jubiliejiniais metais, švenčiant 60 metų sukaktį, Naujienų vadovybė ir Vajaus komiteta kreipiasi į visus skaitytojus ir visus lietuvius pasekti pirmųjų platintojų ir pirmųjų skaitytojų pavyzdžiais suaktyvinti pastabas ir bendromis jėgomis pasiekti sunkų, bet įmanomą tikslą — PADVIGUBINTI NAUJIEŲ SKAITYTOJUS.

Gerose draugijose girti Naujienas yra mada. Lai ta mada tampa jas skaityti.

Chicagoje ir Kanadoje Naujienos metams — 74.00, pusei metų — \$13.00, trimis mėnesiams — 7.50, viename mėnesiui — \$3.00. Kitose JAV vietose metams — \$22.00, pusei metų — \$12.00, viename mėnesiui — \$2.50. Užsieniuose — \$25.00 metams.

Prašome naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJIENOS
1739 So. HALSTED ST.
CHICAGO, IL 60608

Siunčiu dol.

☐ Prašau siųsti Naujienas per mane užsisakiusiam naujam skaitytojui.

☐ Užsakau Naujienas savo kaip dovana

..... proga.

☐ Sumoku savo prenumeratą mėnesiu anksčiau, kad jums neerikėtų siųsti raginimo.

☐ Vajaus proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę, kad su jomis susipažintų.

PAVARDE IR VARDAS

ADRESAS

PAVARDE IR VARDAS

ADRESAS

Parašas

Nesenai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiumtimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakiusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelių darbus. Pirmia, jie padeda jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

NEW RATES ON SAVINGS CERTIFICATES

7 1/2%

PER ANNUM:
\$5,000.00 OR MORE
4 YEAR MATURITY

6 3/4%

\$5,000.00 OR MORE
30 MONTHS MATURITY

6 1/2%

\$2,500.00 OR MORE
1 YEAR MATURITY

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Isteigta 1923 metais.

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone MA 1-6100.

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$24.00 per year, \$13.00 per six months, \$7.50 per 3 months, in other USA localities \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$6.50 per three months, Canada \$24.00 per year, other countries \$25.00 per year.	
15 cents per copy.	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestuose:	
metams \$24.00	tris mėnesiams \$13.00
pusei metų \$12.00	vienam mėnesiui \$3.00
Kitose JAV vietose:	
metams \$22.00	tris mėnesiams \$12.00
pusei metų \$11.00	vienam mėnesiui \$3.00

NAUJINIŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

JAV sovietų okupacijos nepripažins

JAV vyriausybė Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacijos nepripažino iki šio meto, jos nepripažins ir ateityje, — Chicago lietuviams praeitą sekmadienį pareiškė kongreso atstovas Edward J. Derwinski. Įstatymų leidėjas tvirtino, kad jis kalbėjęs su pačiais aukščiausiais JAV pareigūnais Valstybės Departamente. Nei vienas nesiūlė ir nesirengia siulyti pripažinti sovietų karo jėgų okupaciją Pabaltijo kraštuose ir jėga praverstą Lietuvos, Latvijos ir Estijos prijungimą prie Sovietų Sąjungos pripažinti. Atstovas Derwinski kalbėjęs su dar aukštesniais pareigūnais tuo pačiu klausimu. Jis patyrė, kad niekas nesirengia pripažinti Lietuvos prijungimo prie Sovietų Sąjungos.

Dr. Leono Kriaučiūno vadovaujamas komitetas praeitą sekmadienį pagerbė veiklų JAV kongreso atstovą Edward J. Derwinski. Jungtinės Tautos atstovas Derwinski keliais atvejais yra iškęs sovietų karo jėgų okupacijos visoje rytų Europoje klausimą. Sovietų karo jėgos yra užėmusios ne tik Lietuvos, Latvijos ir Estijos vstybes. Jos kišasi į Lenkijos, Čekoslovakijos, Vengrijos, Bulgarijos, Ukrainos, Gudijos ir kitų valstybių ir tautų reikalus. Kada Amerikos Lietuvių Tarybos nariai vyks į Washingtoną lietuviams rūpimų problemų aiškinti, atstovas Derwinski noriai jiems padeda. Lietuviai, norėdami bent dalimi atsilyginti veikliam kongreso atstovui, susirinko jam padėkoti. Buvo sudarytas nepartinis komitetas, kurio įpareigoti asmenys suruošė gražų po būvį ir Derwinskiui parodė lietuvių nuotaikas. Gražų, kad kongreso atstovas į suruoštą pagerbimą atsivedė ir savo motiną.

Kalbos metu atstovas Derwinski pareiškė, kad jis ir ateityje dabos, kad nebūtų pažeistos lietuvių teisės. Jeigu valstybės sekretorius Henry Kissinger ir prezidentas Richard M. Niksonas šią vasarą rengiasi vykti į Maskvą tolimesniems pasitarimams atominių ginklų gamybai kontroliuoti, tai pats Derwinski planuoja dar kartą pasimatyti ne tik su valstybės sekretorium, bet ir su pačiu valstybės prezidentu ir įtikinti abu valstybės vyriausius, kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos sąskaiton nedarytų jokių nuolaidų ir minėtų kraštų prijungimo prie Sovietų Sąjungos nepripažintų.

Stipri sovietų propagandos mašina, turinti gausius agentus ir didelius piniginius išteklius, naudoja kiekvieną progą kelti Lietuvos, Latvijos ir Estijos prijungimo klausimą. Sovietų karo jėgos ir šiandien tebekontroliuo-

Diskusija laisvinimo klausimais (1)

LIETUVOS TAUTA IR JOS ATSTOVAVIMAS¹⁾

P. STRAVINSKAS

Cia atsakysiu Dr. K. Sidlauskui kritikuojant mano pažiūras ir kiti jo straipsni, paskelbtą aiškinimus VLIKo teisiniu įgalinimu 1974. IV. 26 d. Naujienose, kurliojimų apimties klausimu ir

ja minėtas tris valstybes. Sovietų policija areštuoja, teisia ir baudžia kiekvieną minėtų kraštų gyventoją, kuris nesutinka su komunistų primetama prievarta ir nebeori akiai tarnauti okupantui. Sovietų samdyti rašeivos ir propagandistai klastoja dokumentus, praveda "rinkimus" ir skelbia tų "rinkimų" rezultatus, kuriais bando laisvojo pasaulio vyriausybės įtikinti minėtų kraštų pavergimo reikalingumą ir net "teisėtumą". Iki šio meto visos sovietų valdžios pastangos nedavė rezultatų. Rusai pavergė Lietuvą, bet tas pavergimas neįteisintas. Amerikos atstovai, jų tarpe ir Derwinski, kiekviena proga sovietų atstovams primena pavergimo faktą ir prašo padarytą skriaudą atitaisyti.

Kad JAV nepripažįsta Lietuvos prijungimo prie Sovietų Sąjungos, žino ir Lietuvos gyventojai. Tas faktas yra žinomas Latvijos ir Estijos gyventojams. Lietuviai, latviai ir estai, kiek sąlygos jiems leidžia, primena rusams žiaurų išnaudojimą ir pagrindinių teisių laužymą. Šios trys Pabaltijo tautos priešinosi sovietų imperijos planams. Jos reikalauja geresnių gyvenimo sąlygų ir respekto pagrindinėms žmogaus teisėms. Sovietų policija tas teises lauzo ir gyventojus prievartauja. Sovietų policija primetė lietuviams komunistų partiją, kurios nariai negali daryti laisvo ir nepriklausomo sprendimo, jie tapo sovietų imperikalizmo įrankiu.

Ne tik okupuotoje Lietuvoje (bet ir kituose kraštuose gyventojų nepasitenkinimas didelis. Tą nepasitenkinimą galima pavaizduoti iš rytų Europos atėjusių paskutinių anekdotų. Pasakojama, kad rytų Lenkijoje vienas ūkininkas savo žemėje iškasęs nuostabią dėžę. Gerokai nuvalęs rūdį nušveitęs paviršių, atsidarė dūrelės, iš kurių pasigirdo balsas: "Pasakyk tris didžiausius savo pageidavimus, tai aš juos išpildysiu". Lenkas pagalvojo ir pasakė stebukladarei tokį pageidavimą: "Noriu, kad kiniečių kariuomenė okupuotų Lenkiją, o vėliau išvyktų namo". Stebukladaris prižadėjo patenkinti pirmą ūkininko reikalavimą ir paprašė, kad pasakytų antrą pageidavimą. "Noriu, kad kiniečių karo jėgos okupuotų Lenkiją ir išvyktų namo, — pakartojo ūkininkas. Stebukladaris prižadėjo ir antrą pageidavimą išpildyti. Kai paprašė pasakyti trečiąjį pageidavimą, tai lenkas pakartojo tą patį. Stebukladaris prižadėjo ir trečiąjį pageidavimą patenkinti. Bet čia pat jis paklausė ūkininko, kodėl visi trys pageidavimai yra vienodi? "Kad tris kartus kiniečiai okupuotų Lenkiją, jie turės šešis kartus pereiti visą Rusiją... Gali įsivaizduoti, kas atsitiktų, jeigu kiniečių karo jėgos šešis kartus pereitų išilgai visą Rusiją...

Sunaikinimo rusų karo jėgų, kuriomis primetama ne tik Rusijos gyventojams, bet ir kitoms pavergtoms — pageidauja visa rytų Europa ir Azija. Sovietų karo jėgos kludo pažangai. Sovietų ūkis yra atsilikęs, nes didelė jo gaminių dalis eina toms pačioms karo jėgoms maitinti ir aprenkti. Pačioje Rusijoje turės kilti konfliktas tarp ūkio pažangos ir karo vadų. Vergais šiandien imperiją jau negalima statyti. Vergų darbas neproduktingas. Egiptiečiai jau nusisuko nuo rusų, nes įsitikino, kad sovietų patarimai nenaudingi. Kremlius bus priverstas leisti pavergtiems tvarkyti savo reikalus.

aiškina Lietuvos (valstybinę) tautą turinčios valstybinės tautos? ne taip, kaip aš ją su-

prantu. Pirmiansia išdėstysiu savo nuomonę ginčijamais klausimais, iš dalies pakartodamas ne tautą (Staatsvolk) sudaro klausimais, o po to pasisakysiu dėl Dr. Sidlauskio samprotavimų.

A. Mano aiškinimai valstybinės tautos ir jos atstovavimo klausimais¹⁾

I. — Kas yra valstybinė tauta?

Valstybinė tauta (Staatsvolk) yra tam tikra žmonių bendruomenė, susieta daugiausia dvasiniais ryšiais. Ją sudaro valstybės žmonės.

II. — Kas valstybinę tautą rėia ir iš vidaus palaiko?

Būdingesni ryšiai yra šie: bendra jos žmonių kilmė, bendra kalba, bendra religija, bendras istorinis likimas, bendri papročiai, bendros susiklojusios dorinės ir religinės tradicijos, bendra kultūra (mokslo, meno, literatūros kūryba, jų laimėjimai), bendras gyvenimo stilius, ypač gi visų tautos žmonių bendras noras ir pasiryžimas turėti savo laisvą nepriklausomą valstybę.

III. — Kada ir kaip atsiranda valstybinė tauta?

Kaip taisyklė, ji atsiranda iš lėto, istorijos eigoje, dažniausiai išsivystydama iš kultūrinės tautos (Kulturvolk), iš vienos ar iš daugiau jų (tų kultūrinų tautų), kai jos žmonės atsiranda šviesi valstybės sąmonė, o kartu ir jų bendras noras, pasiryžimas įsisteigti ir turėti savo laisvą, nepriklausomą valstybę. Taigi malome, kad valstybinė tauta atsiranda (sudaroma, susiformuoja) dar prieš valstybės atsiradimą²⁾.

IV. — Ar valstybinė tauta, kaip tokia, laikoma tarptautinės teisės subjektu?

Tai ginčytinas, kontraversinis teisės klausimas, bet pastaraisiais laikais moderninė teisės doktrina jau laiko tokią sudariniu, nors savo valstybės dar ir neturinčią valstybę (tą tarptautinės teisės subjektu) laiko tarptautinės teisės subjektu, vadina, pripažįsta jai teisingą galią reikšti savo valią, daryti savo teisinius valios pareiškimus³⁾. Tai labai įdomus ir nepaprastai mums šiandien svarbus teisinis klausimas, būtinai reikalingas mūsų teisininkų rimtų studijų.

V. — Kaip atsiranda moderninė — demokratinė valstybė?

Ji atsiranda susidariusios ir tarptautinės teisės subjekto sta-

(atstatyti) Lietuvos moderninę — demokratinę valstybę ir pavesdusią ją įvykdyti jos išrinktai Lietuvos Tarybai. Tuo metu visi Lietuvos žmonės, nors valstybės dar ir nebuvo, sudarė Lietuvos (valstybinę) tautą.

3) Lietuvos Tarybos 1918. II. 16 d. nujairimu (Neprikl. Aktu) buvo įsteigta (atstatyta) Lietuvos valstybė, ir nuo tada Lietuvos (valstybinę) tautą sudarė visi Lietuvos valstybės piliečiai.

4) Lietuvos valstybę okupavus ir jos organizaciją priešams — okupantams išardžius, mūsų valstybinė tauta liko ir toliau egzistuoti, ir ji bus gyva, egzistuos, kol ją sies į valstybinę bendruomenę dvasiniai ryšiai, kurie ją jungė į bendruomenę ir palaikė joje anksčiau, nuo pat jos, tos mūsų valstybinės tautos, atsiradimo, nuo jos susiformavimo.

5) Šiandien Lietuvos (valstybinę) tautą sudaro visi Lietuvos žmonės, tiek pasilikę ir dabar gyveną okupuotoje Lietuvoje, tiek pasitraukę nuo okupacijos (čia pabrėžiamas žodžius prašau išdėmėti, nes mano oponentas Dr. K. Sidlauskas šiuo klausimu yra kitos, manding, kalidingos nuomonės).

IX. — Kas valstybinę tautą atstovauja, ypač tarptautinėje plotmėje, jos valstybę kitai valstybei okupavus?

Tuo atveju ją atstovauja (daro jos vardu teisinius valios pareiškimus ir pan.) tam tikras politinis organas, jos nacionalinis komitetas (jis gali vadintis ir kitais vardais, pvz. Tautos Taryba ar pan.), sudarytas sutinkamai su valstybine ir tarptautine teise, geriausia, jos politinių grupių, kaip jos politinės minties arba valios reikšėjų ir valdytojų.

X. — Kas išdėmėtina mums apie Lietuvos valstybinę tautą, ypač apie jos padėtį šiandien?

Mums išdėmėtina štai kas: 1) Lietuvos (valstybinę) tautą susiformavo ir, pagal moderninę teisės doktriną, tapo tarptautinės teisės subjektu po I-o pasaulinio karo, kada mūsų žmonės pagavo savos valstybės įsisteigimo idėją ir, turėdami šviesią tos valstybės sąmonę, pasiryžo tą valstybę įsisteiginti.

2) Mūsų valstybinę tautą, kaip gyvas socialistinis organizmas, atitinkas sąlygas būti tarptautinės teisės subjektu, pirmiausia, pasireiškė per savo atstovybę — tai per 1917 m. IX. 18 - 22 d. Lietuvių Vilniaus konferenciją, nutarusią steigti

nais ir medžiais kraštuose. Automobiliams pastatyti vieta yra po podiumu kur gali sutilpti 2,400 automobilių. Visame pastate yra 2,650 tarnautojų. Pats podiumas tarnauja iškilmingam privažiavimui prie rotušės ir tik ypatingomis progomis bus leidžiama automobiliams per jį važiuoti.

Rotušei suprojektuoti buvo paskelbtas tarptautinis konkursas, kuriame dalyvavo apie pusimtis architektų iš keturiasdešimt dviejų įvairių pasaulio kraštų. Pirmą premiją laimėjo jaunas Suomijos architektas — Vilja Rewell. Jis buvo konkurso komisijos vienbalsiai priimtas, kaip originalus sumanymas.

Dėl pastato buvo įvairių nuomonių. Miesto tarybai pageidaujant, autorius turėjo savo projektą kiek pakeisti. Čia pridėta nuotrauka parodo pastato išorinį vaizdą.

I NUOSTABŲJĮ SAN FRANCISCO

Prabėgo metai, vėl priartėjo atostogos, atnešusios kasdieninio gyvenimo permainą, malonų džiaugsmą. Nutarėmės važiuoti į Kaliforniją, į Los Angeles.

Norėjosi aplankyti savo šeimos narius — posūnį Edmundą ir Rūtą Kulikauskus, pamatyti tą saulėtą kraštą ir pasaulio filmų centrą.

(Bus daugiau)

SKAITYKITE IR PLATINKITE
DIENRASTI "NAUJIENAS"
JOS VISAD RAŠO
TEISYBĘ

IŠEIVIO DALIA

Rašo JUOZAS KAPACINSKAS

59.

Nuėjau ir į Sovietų paviljoną. Jis netoli Jungtinių Amerikos Valstybių, tik kitoje kanalo pusėje, Notre Dame saloje. Tai didžiulis balso spalvos pailgas pastatas. Sovietų paviljono fronte bestūksą šurpiai komunizmo grėsmę vaizduojantieji — gigantiški kūjis su piaučuvu.

Paviljonas didelis, tik nepatrauklus. Viduje buvo daugybė eksponatų, liudijančių pažangą. Antrame aukšte rodė, kaip Sovietų Sąjungoje žmonės gyvena. Pavaizduoti namai, parkai, pasilinksminimo vietos ir kitokios gerovės, kuriomis tariai naudojami visi Sovietų darbininkai.

Sovietų paroda labai sujaukta. Sunku susirasti norimos respublikos eksponatus. Jų paviljone buvo restoranai bei nemažas teatras. Šioje saloje dar buvo išrikiuoti Britanijos, Kanados bei jos provincijų, Prancūzijos, Vokietijos ir įvairiausių Afrikos ir Azijos tautelių bei kiti kraštų paviljonai.

Cite du Havre pusiasalyje buvo svarbiausias ir didysis Kanados paviljonas: Man The Creator — žmogus kūrėjas.

Keistų pastatų buvo parodos aikštėje. Smalsus lankytojas rado viską, ką tik žmogus iki šiol patyrė ar išmoko. Šioje parodoje buvo galima pamatyti varginą praeitį, kaip ir kiek laiko praėjo, kol žmogus, žemę prakrapštes, pasėjo pirmąjį grūdą. Pavaizduota eiga iki šių dienų modernių mašinų. Nuo pėsčio žmogaus naštos ant nugaros ir dabarties globalinės transportacijos tinklo. Vieni rodė, ką turi, o kiti — ko neturi.

Kitas dienas praleidau apžiūrinėdamas miestą ir lankydamas muziejus, bažnyčias bei pažįstamus. Kai kas Montrealį vadina net antru Paryžiumi, įkurtu Amerikos kontinente. Miesto įžymybės apvažinėjome su ekskursiniu autobusu. Montrealio pakraštėje yra 120 metrų aukščio ir apie 100 ha dydžio miško apaugusi kalva — "Mount Royal", t. y. Karaliaus kalnas. Nuo šios kalvos pavadinimo ir Montrealio miestas gavo savo prancūzišką vardą. Nuo karaliaus kalno aukštumos į visas puses matosi net ligi 100 kilometrų apylinkių gražūs regionai.

Montrealio miestas įkurtas prieš 325 metus šv. Lauryno saloje. Sala apsupta šv. Lauryno ir Otavos upėmis, kurios rytų pusėje susijungia į vieną šv. Lauryno (Lawrence seaway) — upę. Iš Atlanto vandenyno upe plaukioja didieji laivai. Montrealis turi apie du milijonus gyventojų, daug bažnyčių, yra Cathedral of Notre Dame. Pati įdomiausia vieta Montrealyje yra Dominion Square.

Montrealyje lietuvių kolonija pradėjo kurtis apie 1900 metus. Dabar yra dvi parapijos: Aušros Vartų ir šv. Kazimiero. Nuo to laiko turi savo 1907 metais įsikurtą Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Vytauto "nepriklausimą" klubą, kuris savo laiku lietuvių gyvenime yra suvaidinęs nemažą kultūrinį vaidmenį. Klubas steigėjų tikslas buvo sudaryti organizaciją, kuri jungtų visus lietuvius, palaikytų jų tautiškumą bei dvasinę kultūrą.

Po antrojo pasaulinio karo į Montrealį atvyko nemažai mūsų tautiečių banga. Dabar ten veikia visa eilė naujų organizacijų, kurios ir suka kultūrinį ratą. Gražiai plečiamas atskirų vietovių bendruomeninė veikla. Leidžiamas lietuviškas savaitraštis "Nepriklausoma Lietuva". Nors organizacijos nėra didelės, bet jūdrios ir su pretenzijomis. Sruošiami parengimai su

įvairaus turinio programomis, pranešimais ir paskaitomis. Vasaros metu ruošiamos įdomios išvykos. Vienoje tokių išvykų ir mums pasitaikė dalyvauti. Ją ruošė šv. Kazimiero parapija. Lietuviai stipriai reikiiasi kultūriniai ir organizaciniai.

TORONTAS TURI KUO PASIRODYTI

Grįždami iš Montrealio ir parodos, suspėjome pabuvoti Toronte bei aplankyti šio miesto žymesnes vietas. Toronto miestas yra išsistatęs ant Ontario ežero šiaurinio kranto. Tai jauniausias Kanados didmiestis, pirmas po Montrealio. Dabar užima 210 kvadratinį mylių plotą ir turi apie du milijonus gyventojų. Vardą gavo 15 — 16 a. Indėniskai toronto — susitikimo vieta (The Toronto Carrying Place). Keliadami tarp Huron ir Ontario ežerų, indėnai čia susitikdavo. Nuo to susitikimo vietovė ir gavo pavadinimą. Miestas įkurtas 1794 m. Pradžioje buvo pavadintas Yorku.

Torontas yra žymus Kanados pramonės, prekybos centras ir mokslo židinys. O žymiausia miesto puošmena, de abejo, yra naujoji miesto rotušė (City Hall). Šis modernus pastatas susideda iš trijų atskirų architektūrinių kūrinių: Nathan Phillips Square — ant paaukštintos platformos stovi grybo pavidalo Tarybos posėdžių salė. Jos šonuose iš rytų ir vakarų pusių pastatyti du gauti stiklinėmis sienomis dangoraižiai, nelyginant atvožta austrės gėdelė. Rytinis pastatas turi dvidešimt aštuonis aukštus, o vakarinis — dvidešimt tris.

Rotušė skiriasi nuo visų kitų pastatų. Tai yra Toronto miesto pažiba ir simbolis jo progreso. Tai gražus kultūros palikimas ateinančioms kartoms, keliantis keliantis pasigėrėjimą.

Prieš pastatą įrengtas vandens baseinas su fonta-

TELEF.: PR 8-3229

DR. ANNA BALIŪNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIES
IR GERKLĖS LIGOS
2858 W. 63rd Street

Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS

AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĘ CHIRURGIJĄ
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446

Antras ofisas —
8007 WEST 83rd PLACE
JUSTICE, ILL. Tel. 599-0500
Prima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepiu, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS

INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ
CHIRURGIJĄ
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 SUMMIT ST.
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezid.: 388-2233

OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais, 1-7 val.,
antradieniais, penktadieniais nuo 1-5, treči-
adieniais, šeštadieniais ir septyniadieniais, 9-12 val.

Rez.: GI 8-0873

DR. W. EISIN - EISINAS

AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĘ CHIRURGIJĄ
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepiu, skambinti MI 3-0001.

DR. NINA KRAUCEL - KRAUCELIŪNAITĖ

AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĘ CHIRURGIJĄ
2750 WEST 71st ST.
Telef.: 776-3717
Neatsiliepiu — skambinti
846-3900
Valandos pagal susitarimą.

Ofiso tel.: HE 4-1818

Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MESKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET

VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 3 iki 7 val. popiet.
Kitu laiku tik susitarus.
Trečiądieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta trečiadieniais.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJĄ
2656 WEST 63rd STREET
Val.: antradienį, nuo 1-4 val. pietų, ketvirtadienį, nuo 3-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonas: 448-5545

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradienį, trečiadienį, penktadienį ir šeštadienį, 9-12 val. vak. Septyniadienį ir pirmadienį, 9-12 val. vak. pagal susitarimą.

V. Tumasonis, M. D., S. C.

CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: Gibson 8-6195
Prima ligonius pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonais: HE 4-2123. Jei neatsiliepiu, tai telefonais: GI 8-6195.

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandžiai. Speciali pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Septyniadieniais 9-1. 2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: PROspect 6-5084

Dail. Z. Kolbos 2 metų mirties sukaktis

Dailininkas Zenonas Kolba mirė 1972 m. kovo mėn. 26 d. ir palaidotas kovo 29 d. Šv. Kazimiero kapinėse. Per anksti staigiai ir sunki liga pakirto jo gyvenimo siūlą, kai dar kultūrinis ir visuomeninis darbas buvo tęsiamas ir nepabaigtas.

Dail. Z. Kolba buvo vienas iš pirmųjų Čiurlionio galerijos Chicagoje steigėjų. Jis visą laiką rūpinosi Č. g. ugdymu ir saugumu, kad laisvai ir nepriklausomai Lietuvai skirti meno kūriniai būtų realizuoti. Jo atliktą darbą visuomenė anksčiau ar vėliau įvertins.

Kitas didelis Zonono Kolbos darbas, padedant jo artimiesiems, tai Genocido paroda, kuri kruopščiai paruošta ir daug kartų buvo jau eksponuota plačiu mastu. Šalia Genocido parodos buvo ruošiamas Genocido albumas, kur daug darbo įdėjo, bet

dar nebaigtas redaguoti, nes jam mirus ir tas darbas sustojo. Kas dabar imsis tą didelį ir lėšų pareikalaujantį darbą tęsti?

Lengva šnekėti, nutarimus daryti, bet kai reikia dirbti, tai nėra kam, — niekas nenori imtis atsakomojo darbo, kur nėra asmeniškios naudos. Taip ir stovi visas albumo reikalas nepajudintas.

Man teko keletą metų su a. a. Z. Kolba bendradarbiauti Čiurlionio galeriją steigiant ir metus būnant josios direktorium, dažnai pagalvodavau: kodėl jis 15 metų pašventė visuomenei ir kultūrinei veiklai, nuskriausdamas savo tiesioginę profesiją — kūrėją? Paklaustas, kodėl jis apleidė vitražo ir mozaikos sritį, kuri yra jo specialybė, atsakė: Čiurlionio galerija yra svarbesnis dalykas, negu mano asmeniška profesija. Kai būsią viskas sutvarkyta, tada bus galima lengviau atsikvėpti.

Deja, jau nebuvo galima nei "lengviau atsikvėpti", nei pradėti darbų užbaigti. Be jokio įspėjimo, užklupo žiauriaji vėžio liga.

Reikėjo stebėtis Zenono Kolbos energija, darbštumu iki persitępimo, pareigingumu, sugėbėjimais ir iniciatyva. Buvo ir tam tikrų nesklaidumų su savotiškos ambicijos asmenimis,

kurie netikėjo su velionio Kolbos ir direktorijos nustatyta Čiurlionio galerijos administravimo tvarka.

A. a. Zenono Kolbos nėra, bet Čiurlionio galerija yra, kuri Amerikos Lietuvių Dailininkų Sąjungos iniciatyva 1957 metų pavasarį pradėta organizuoti, su ruošiant Morrison viešbutyje parodą, iš kurios jūrų komisija atrinko 17 kūrinių. Tai ir buvo padaryta Čiurlionio galerijos pradžia, tikslai tų pačių metų rudenį, kai Jėzuitų Centro patalpos buvo baigtos statyti, spalio 20 d. Čiurlionio galerija buvo oficialiai atidaryta.

Velionis Kolba gimė 1909 m. spalio 4 d. Širvintuose, Ukmergės apskr. Paliko nuliūdusios velionio žmona Emilija ir dukra dailininkė Dalia Kolbaitė.

Tegul būna jam lengva šios šalies žemė ramiai ilsėtis.

M. Šileikis

Pinigų kaip šieno

Medicinos žinių žurnalas "Medical World News" praneša, kad nauju AMA (Amerikos Medikų Draugijos) vicepirminku 9 balsais prieš 5 išrinktas Dr. James H. Sammons su \$100,000 metine alga. Žurnalas savo praite šėštadienio nr. rašo, kad Sammonsą toms pareigoms rekomendavęs iš kalėjimo, kur

buvo 18 mėnesių pasodintas Dr. John Kernodle.

Dr. Sammons išrinktas vieton jau 4 metus buvusio AMA vicepirminko, Richard Wilbur, kuriam metinė alga buvo 70,000 dol.

Vagių prieauglis

Parade pranešimu, Anglijoje krautuvų savininkai yra "pri-trenkti" patyrę, kad didelis mažų vaikų skaičius, pradėdant nuo 5 ir 6 metų amžiaus, dalyvauja vagystėse, eidami iš krautuvės į krautuvę ir grobtydami krautuvėse įvairius smulkesnius dalykus. Krautuvų vedėjai apskaičiavo, kad vaikai tarp 5 ir 15 metų amžiaus, dabar sudaro 75 nuošimčius visų krautuvų apilėsimų. Jie specializuojasi lėlių, žaislų, brangenybių ir t. t. vogime.

Jungtinės Valstybės didžiąją krautuvų apilėsimų dalį atlieka narkotikų vartotojai, kurie savo nuodų alkiui patenkinti turi išleisti kas dieną po \$50.

MELUOJA PER AKIS

— Ji negali atsigerėti manim, — gyrysi vaikinas draugui. — Sakė, kad aš visų gražiausias ir drąsiausias vyras pasaulyje. — Nevesk tokios, broliu, — atsakė draugas. — Jeigu ji dabar jau meluoja tau tiesiai į akis, tai kas bus paskiau?

MARY JOKUBAUSKAS

mirus,
Jos broliui Meliui ir seseriai Konstancijai
reiškiame gilią užuojautą ir kartu liūdime.
Agnes Alexander ir
Petraičių šeima:
Antanas, Emma ir Petrukas

Teisininkui

IZIDORIUI RUGIENIUI

mirus,
Jo žmonai Evelinai, dukrai Agelei ir giminiams
reiškiame nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime.

A. ir E. Rūkų šeima
ir Pijus Mičiulis

A. A. ELIZABETH PETRUŠONIS

Pagal tėvus Podžius

Mirė 1974 m. gegužio mėn. 5 dieną, 11:30 val. vakaro. Gimusi Lietuvoje.
Amerikoje išgyveno 60 metų.
Paliko nuliūdę: sūnus Antanas, marti Shirley, duktė Helen, žmonas Charles Heseck, anūkė Susan Petrušonis, sesuo Adelė Strimas, švogeris Ben ir kiti gimines.
Velionė buvo sesuo mirusių Albert ir Walter Podžių.
Kūnas pašarvotas Antano M. Phillips koplyčioje, 3307 So. Lituania Avenue.
Trečiadienį, gegužio 8 dieną 10:00 val. ryto bus lydimas iš koplyčios į Lietuvių Tautines kapines.
Visi a. a. Elizabeth Petrušonis gimines, draugai ir pažįstami nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidojimo ir suteikti jai paskutinį patarnavimą ir atsiveikimą.
Nuliūdę lieka:
Sūnus, duktė, marti, žmonas, anūkė, sesuo ir giminės.
Laidotuvių Direktorius Antanas M. Phillips. Tel. 927-3401.

MARY JOKUBAUSKAS JACOBS

Gyv. 5717 So. Laflin Ave.
Daug metų gyveno Northsidėj

Mirė 1974 m. gegužio mėn. 5 dieną, 4 val. ryto, sulaukusi pusės amžiaus. Gimusi Lietuvoje. Panedėlio par., Nitslašies vikiemį.
Amerikoje išgyveno 64 metus.
Paliko nuliūdę: brolis Melis Budrevičius (Budrys) ir sesuo Konstancija Ridisauskienė.
Priklauso Humboldto Parko Lietuvių klubui, Našliu ir Našliukių klubui, SLA 134 kuopai ir Liet. Moterų D-ja "Apsvieta".
Kūnas pašarvotas Petro Bieliūno koplyčioje, 4348 So. California Avenue.
Trečiadienį, gegužio 8 dieną 10 val. ryto bus lydimas iš koplyčios į Lietuvių Tautines kapines.
Visi a. a. Mary Jokubauskas gimines, draugai ir pažįstami nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidojimo ir suteikti jai paskutinį patarnavimą ir atsiveikimą.
Nuliūdę lieka:
Brolis ir sesuo.
Laidotuvių Direktorius Petras Bieliūnas. Tel. LA 3-3572.

ŠVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAIŠKINIMAI, KIEKVIENĄ DIENĄ BŪTINI KRIKŠČIONIUI

"Būk stiprus ir drąsus. Nenusigėsk ir nebijok, nes su tavim bus Viešpats, tavo Dievas, visame prie ko tik esi". — Joz. 1:19.

Kova su pasauliu, kūnu ir velniu reikalauja daugiau stiprybės negu mes turime. Mums reikia panašų padarinimo žodžių, ateinančių iš Viešpaties burnos. "Viešpats neapleis savo žmonių dėlei didžio savo vardo, nes Viešpats yra prisiekęs padaryti jus savo žmonėmis". (1 Sam. 12:22). Šiais brangiais Dievo pažadais buvo drąsinami Izraelitai pagal kūną, bet pritaikdami šiuos žodžius dvasiskam Dievo Izraeliui, Kristaus pasekėjams, šiame Evangelijos amžiuje, mes gauname iš jų daug didesni padarinimai ir mūsų tikėjimo sustiprinimą. Taigi nesiliaukime daryti visa, kas Viešpačiui patinka per Jėzų Kristų, kuriam tebūnie garbė per amžių amžius.

Mažą knygutę, pavadintą JĖZUS PASAULIO IŠGANYTOJAS, gausite nemokamai, jei parašysite tokiu adresu:

F. ZAVIST, 3715 WEST 66th STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

ŠV. RAŠTO TYRINETOJAI

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street
Telef.: GROvehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWNhall 3-2108-9

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktoriai

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

EUDEIKIS GAIDAS -- DAIMID

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741 - 1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAfayette 3-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:

Chicagos
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorius
Asociacijos

AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENA
IR NAKTĮ.
*
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. LITUANIA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANIA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS

(LACKAWCZ)

2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672
11024 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS

3354 So. HASTED STREET Phone: YArds 7-1911

RANGE
FIRE IS
WILDFIRE

FOREST FIRES HURT
OUR FOREST FRIENDS

Our wildlife has no defense
against the careless use of fire.
So please follow Smokey's ABC's:
Always hold matches till cold.
Be sure to drown all campfires,
extinguish the ashes, and drown
them again. Crush all
smokers dead end.

Please! Only YOU can
prevent forest fires

(Pabaiga)

Kokios priežastys paragino Rusijos carą panaikinti lietuvių spaudos draudimą

Dabar mūsų spaudoje kartais prisimenama lietuvių spaudos draudimo panaikinimo 70 metų sukaktis, bet niekur nebuvo nurodyta, kokios priežastys paskatino Rusijos carą panaikinti tą spaudos draudimą.

Tais laikais buvo iškiles Japonų karas su Rusija. Pačioj Rusijoje žymesnieji rusų inteligentai labai nustebo, kad anot jų ne kultūringa Japonija išdrįso paskelbti Rusijai karą. Tada visuose rusų laikraščiuose buvo įdėti visokeriopie straipsniai apie atsilikusių Japoniją, kurioje, anot rusų, gyvena žmonės tamsuliai.

Maskvos dienraštyje "Ruskiye Vedomosti" tada buvo įdėtas pajuokas straipsnelis su antrašte "My šapkami ich zakidajem" (Mes juos kepurėmis apdėsimė). Toks pasakymas reiškė: mes juos lengvai nugalėsime.

Bet kai po vienos kitos dienos Japonijos karo jėgos pasirodė nepaprastai galingos, visose srityse nugalėjusios rusų karines jėgas, susprogdinusios įvairius rusų karinius laivus ir žemės frontuose paėmusios daug rusų kareivių į nelaisvę, tad visoje Rusijos imperijoje visi žmonės subruzdėjo ir visose vietose iškilo nepasitenkinimai Rusijos valdžia.

Tada Rusijos caro valdžios pareigūnais iškilo klausimas dėl žmonių apsiminimo. Tuojau buvo sugalvota sudaryti kokį nors parlamentą, rusiškai vadinamąjį Dūmą. O apsiminti lietuviams, kurie nuolat vis bruzdėjo dėl spaudos draudimo, nutarė draudimą panaikinti.

Ir mums visiems tada iškilo klausimas: jei nebūtų buvęs Ja-

ponų paskelbtas karas, tad kada būtų paskelbtas spaudos draudimo panaikinimas? Taigi tik tokio karo dėka tas lietuvių spaudos draudimas buvo panaikintas.

Kai prasidėjo karas su Japonija, tad Rusijos caro valdžia daug žmonių mobilizavo. Ir mano tėviškėje vienas darbininkas, pavarde Sušinskas, buvo taip pat mobilizuotas. Mes tada manėme, kad jis yra jau žuvęs ar paimtas į nelaisvę. Bet kai karas pasibaigė, tad Sušinskas greit sugrįžo pats gyvas ir sveikas. Jis pasakojė apie savo buvimą toje nelaisvėje pasisakydamas, kad jam buvo malonu tokioje nelaisvėje pabūti.

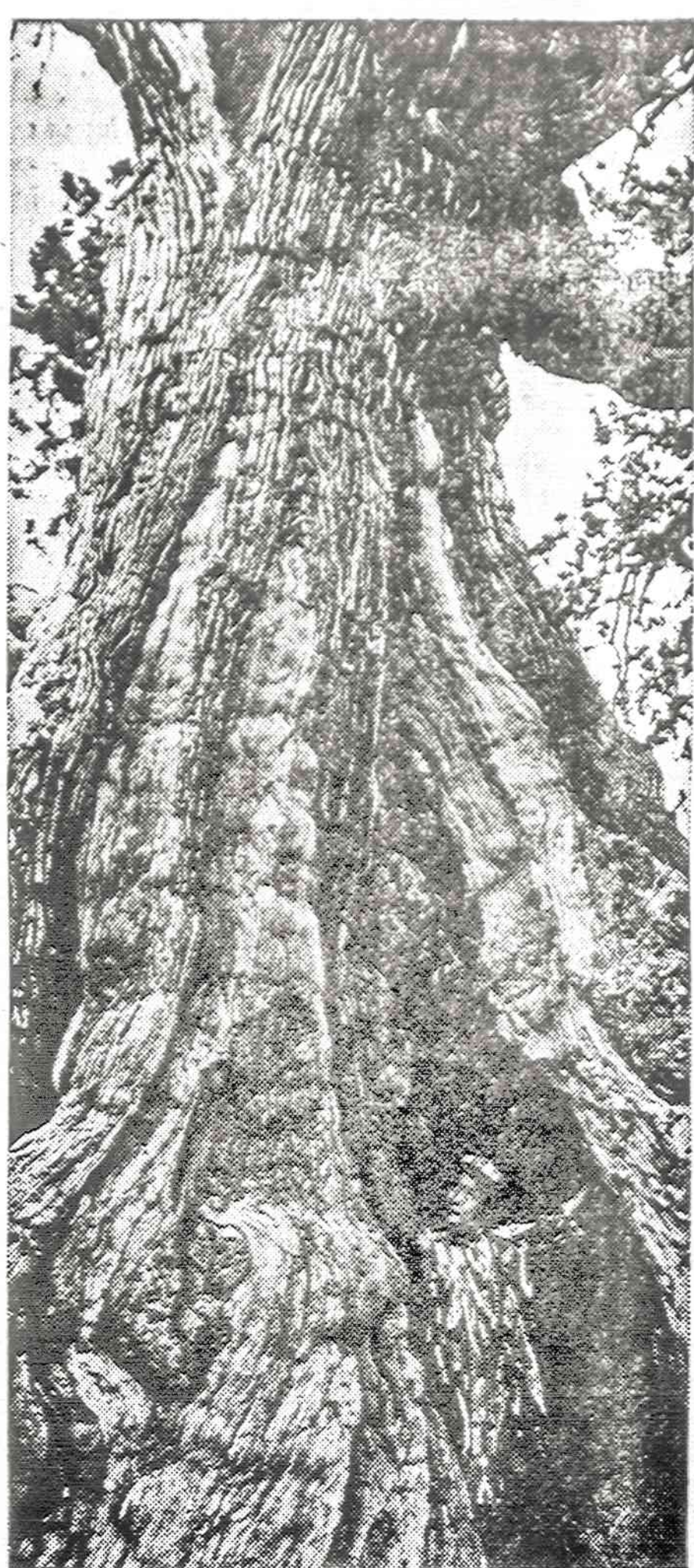
Mat, japonai kareivius ne rusus greitai atskyrė ir laikė juos kitose vietose. Ir Sušinskui buvo labai nuostabu, kai vienas japonas, mokėdamas rusiškai, priėjo prie jo ir pasakė, kad jis apie lietuvių kraštą šį tą žino ir taip pat apie visokius lietuvių persekiojimus uždraustos lietuvių spaudos platinimą.

Toje belaisvių stovykloje rusų kareivių nebuvo; o buvo tik lietuviai, latviai, estai ir kiti. Jiems buvo duodamas tinkamas maistas, ir tinkamai visi buvo prižiūrimi; taigi jie visi buvo labai patenkinti. A. Kelmūtis

Kvirino Runimo laiškas

Redakcija gavo tokį p. Runimo laišką:

Didžiai Gerbiama "Naujienų" Redakcija,
Dėl man nežinomų priežasčių,

Vienas seniausių Azijos medžių, 1,000 metų juniperis, auga Zerachano slėnyje, Samarkande, vienoje iš Sovietų Sąjungos pavergtų teritorijų. Drėvėje stovi vietinė mergaitė.

Jūsų redaguojamo laikraščio No. 95, balandžio 22 d. laidoj, paskutiniame puslapyje tilpusioj korespondencijoj, "Maitingas Verbių sekmadienis Cicere", įsibrovė, minint mano pavardę, kai kurie neaiškumai, būtent, ten sakoma apie Argentiniečio įspėjimus. Vieton ten paminėtų išsireikškimų, turėtų būti tik tas, ką aš pasakiau tame susirinkime.

Kai viena ten dalyvavusių ponų užklauso: "Kas tokie yra taip vadinami — kisielininkai, kreivinininkai bei frontininkai?" ir girdint, kad jai informavo gana tendencingai, apgaulingais atsakymais, tad skaičiau savo pareigą bent informuoti apie "frontininkų" santykiavimą su bolševikais ir, gavęs progą kalbėti, pasakiau:

— Esu atvykęs iš Argentinos prieš porą metų ir ten Argentinėje esu dalyvavęs prie visuomeninio darbo virš 40 metų, — ten teko gerai pažinti visų organizacijų ir paskiru asmenų veiklą, o ypač gerai pažinojau atskirų asmenų kryptis ir "pašilijimus". Tad skaitau savo pareigą įspėti čia gyvenančius lietuvius!...

Prieš trejetą su kaupu metų čia lankėsi "Argentiniečių Lietuvių Balso" leidėjas, kuris tarnauja rusų atstovybėj. Jis už užmokėstį skelbia visokias žinias, informacijas bei nuotraukas, gautas iš tos atstovybės. Jis plačiai aprašo visokius bolševikų laimėjimus ir atsiekius ir bendrai apie visokius "raudonojo rojus" gerumus, bet apie ištrėmimus, lietuvių persekiojimus bei žudynes, apie visokius suvaržymus bei intensyvią rusifikaciją nei ne prisitaria... (dar šio laiško proga pridursiu, kad jau kelinti metai kaip neskelbia Vasario 16 minėjimą, tad šis "Arg. Liet. Balso" leidėjas, besilankydamas JAV-bėse, apsilankė ir Ciceroj, kur jį frontininkai nakvino, vaisingo, vežiojo ir jam pririnko dovanų, ką "Arg. Liet. Balso" leidėjas paskelbė savo laikraštyje. O be to, man čia Ciceroj apsigyvenus, visai atsitiktinai teko apsilankyti pas kai kuriuos Cicero lietuvius, kurie taip maloniai priėmė tą bolševikų agentą, ir dar turiau pareikšti, kad šiame susirinkime yra kai kurie iš jų, nors kol kas jų pavardžių nesakysiu.

Tad mano supratimu, kad tokių asmenų ir nesvarbu kas jie be būtų, ar tai frontininkai, ar kokie kiti, reikėtų vengti, nes jų bendradarbiavimas su bolševikų apmokamais agentais yra pragaistingas ir pavojingas visiems.

Už tuos pasakytus faktus atsakau. Tikiuosi, kad gal rasite vietelę Jūsų laikraštyje šio mano viešo laiško atspausdinimui. Su pagarba

HELP WANTED — FEMALE

Darbininkių Reikia

REIKALINGA RAŠTINĖS TARNAUTOJA. Mutual Federal Sav. & Loan B-vė, 2212 W. Cermak Rd. Tel. 847-7747.

COMPANION

FOR ELDERLY LADY
Light housework, stay 4-5 days. Good salary, near North. References. Call 943-0146 Mornings or Evenings.

Trys TV tinklai žada transliuoti "impyčmentą"

UPI pranešimu iš New Yorko, trys didieji televizijos tinklai sutarė pasikeisdami transliuoti Atstovų Rūmų teisų komiteto posėdžius svarstant prezidento Nixono "impyčmento" klausimą. Oficialus paskelbimas bus pasidarytas šiomis dienomis, o posėdžiai prasidės po poros savaitių.

Michigano ežero vanduo kaštuoja \$370 milijonų

Jau suėjo 7 metai, kai didysis Chicago laikraštis Tribune pradėjo kampaniją prieš taršą šūkiu "Save our Lake" (Gelbėkim mūsų ežerą). Dabar apskaičiuota, kiek tas gelbėjimas iki šiol kaštavo. Specialus to laikraščio švaros aplinkos reikalų redaktorius Casey Bukro surinkęs žinias paskelbė, kad prie Michigano ežero prieinančių miestai ir valstijos iki šiol įdėjo \$370 milijonų, kad apsaugojus vandenį nuo "mirties". Vanduo esąs kiek švaresnis.

TRUMPAI

— Howard C. Pocius iš Marquette Parko apylinkės yra Tri-State kolegijos dekanas garbės studentų sąrašuose. Jis studijuoja mechaninę inžineriją.

— Vida Mikaliūnaitė iš Tarkinton mokyklos laimėjo premiją 13-me varde už rašinėlį apie švaros palaikymą aplinkoje. Konkursą globojo miesto meras R. J. Daley.

— Marija Shimkutė yra profesinės sekretorių mokyklos — Fox kolegijos Evergreen Parko apyl. garbės studentė. Jos nuotrauka parinkta kolegijos plakatams.

— Marija Strasevičiūtė, Linas Yurkus ir Sharon Stanko yra Southern Illinois universiteto, Carbondale, Ill., garbės studentų sąrašuose.

— Rita Kėkštaitė, Maria Aukšt, mokyklos senjorė, gavo Teamsterių unijos 705 lokalo \$2,000 dol. stipendiją. Ji planuoja studijuoti Loyolos universitete.

— Frank Rimšas iš Nightingale mokyklos gavo Chicago Motor klubo pagyrimo pažymėjimą už rūpestingą mokinių apsaugą pereinant gatves. Jo saugojamoje vietoje per 3 metus nebuvo jokių katastrofų bei sužeidimų.

— Dr. Juozas Kaškelis iš Kanados dalyvavo lietuvių delegatų Pasaulio prieškomunistų lygos konferencijoje, Washingtono mieste. Jis buvo kartu su dr. J. Geniu prie Pavergtų tautų forumo stalo. Konferencijoj stebėtojai dalyvavo ir daugiausiai lietuvių. Amerikos didžioji spauda tą konferenciją ignoravo. Dr. J. Kaškelis jau anksčiau buvo tokiose konferencijose ir yra parašęs knygą "Komunizmas be kaukės".

— Rašytojo Antano Gustaičio kūrybos vakaras, dalyvaujant rašytojui Aloyzui Baronui, įvyks gegužės mėn. 11 d. 7 val. vakaro, Jaunimo centre. Bilietai gausiami Marginiuose, 2511 W. 69th St., Vaznelių prekybosje, 2501 W. 71 ir Paramoje pas J. Janušaitį. Vakaro dieną — prieėjimo. (Pr.)

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS. DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIMS DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITES I

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

VISU RCSIU DRAUDIMO AGENTORA

J. BACEVICIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — PRospect 8-2233

PENKI BUTAI IR 2 BIZNIO PATALPOS. Gražus namas Marquette Parko centre. Palikimas — reikia skubiai parduoti.

DVIEJU MEGAMU BUNGALOW gerai užlaikytas, prie pat Marquette Parko.

NOTARY PUBLIC
Draudimo Informacijos INSURANCE

ŠIMAITIS REALTY

Tel. 436-7878

2951 W. 63rd St. (prie Sacramento)

GAGE PARK — BRICK 2 FLAT, 6 rooms each. Garage. By owner. 279-9458.

Southwest News-Herald

ketvirtadienio laidoje aprašė Jono Kreivėno lankymąsi Marquette Parko apyl. pas seserį Magdalėną Mikučiauskienę ir jo pergyvenimus Sibiro tremtyje. Tame pat numeryje tilpo adv. Charles P. Kal raštas apie 63-cios gatvės grindinio ir šali-gatvių stovį. Southwest Eronomist laikraštyje jis informavo skaitytojus apie asmeninio turto mokesčius.

Dr. Antanas J. Gustainis - Gussen yra parašęs 3 knygas.

1) Dantys, jų priežiūra, sveikata ir grožis. Ji turi 199 psl., gausiai iliustruota paveikslais ir Rentgeno nuotraukomis, pilna naudingų patarimų, nes dantys yra sveikatos ir grožio pagrindas. Kaina 2 dol. 2) Astogog vakarinėse valstybėse. Įdomūs ir naudingi aprašymai apie vietas ir žmones. Kaina 1 dol. 3) Aukšta kultūra — žiaurūs žmonės. Humanisto dr. A. J. Gustainio pažiūros į laiką bei žmones. Kainuoja 1.50 dol. Visos šios knygos yra gaunamos Naujienose. Taip pat ruošiamasi spausdinti dr. A. J. Gusseno atsiminimų knygą "Darbai ir Mintys". (Pr.)

Dr. Antanas J. Gustainis - Gussen yra parašęs 3 knygas.

1) Dantys, jų priežiūra, sveikata ir grožis. Ji turi 199 psl., gausiai iliustruota paveikslais ir Rentgeno nuotraukomis, pilna naudingų patarimų, nes dantys yra sveikatos ir grožio pagrindas. Kaina 2 dol. 2) Astogog vakarinėse valstybėse. Įdomūs ir naudingi aprašymai apie vietas ir žmones. Kaina 1 dol. 3) Aukšta kultūra — žiaurūs žmonės. Humanisto dr. A. J. Gustainio pažiūros į laiką bei žmones. Kainuoja 1.50 dol. Visos šios knygos yra gaunamos Naujienose. Taip pat ruošiamasi spausdinti dr. A. J. Gusseno atsiminimų knygą "Darbai ir Mintys". (Pr.)

HOME INSURANCE
Call: Frank Zapalis
3208 1/2 W. 95th St.
GA 4-8654

A. TVERAS
LAIKRODZIAI IR BRANGINYBES
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: Republic 7-1941

NAUJAS ADRESAS
Leonardo Eringio
LEONARD'S "TEXACO"
6801 W. 87 STREET
Oak Lawn, Illinois
Telef. 598-9776

M. A. ŠIMKUS
Real Estate, Notary Public,
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450
Beto daromi ir liudijami vertimai pildomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai.

"NAUJENOS" KIEKVIENO LIETUVIO DRAUGAS IR BIČIULIS

LAIMINGAI GYVENTI

MODERNUS 18 METU 4 kambarių mūras. Knotty pine beismantas, 2 auto garažas. Platus lotas. Čia pat. \$21,500.

1 1/2 AUKSTO MŪRAS ir 2 auto mūro garažas. Įrengtas sausas beismantas. Arti vienuolyno. \$30,000.

DIDELIS-OCTAGON 6 kambarių mūras ir 3 kambariai beismantas. Platus lotas. Garažas. Arti ofiso. \$22,000.

DIDELIS modernus 6 kambarių namas ir 3 kambariai beismantas. 2 auto garažas, apie 50' lotas. Pažiūrėkit. \$19,500.

2 BUTU MŪRAS ir 2 auto garažas. Modernios virtuvės ir vonios, naujas gazu šildymas ir elektra, arti Paramos. \$28,800.

KOKS PIRKINYS! Naujo stiliaus 4 butu mūras pajamoms. Našlė atiduoda už \$47,000. Arti parko.

1 1/2 AUKSTO apie 20 metu mūras. 2 butai, įrengtas beismantas, platus lotas, garažas, arti mūso. \$26,900.

KOLONISTŲ poniškas 2 aukštu mūras. 7 dideli kambariai, įrengtas beismantas. Centrinis šildymas ir vėsinimas, 2 auto garažas. Arti Kedzie ir parko. \$39,500.

VALDIS REAL ESTATE

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

RIITU NUOMAVIMAS. TVATRUS DRAUDIMAI. NAMU IR NEKILNOJAMO TURTO. PIRKIMAS - PARDAVIMAS.

BALYS BUDRAITIS

BUD'S REAL ESTATE

4369 ARCHER AVE., CHICAGO

TEL. — 254-5554

NORITE PIRKTI AR PARDUOTI NAMĄ?

STUSIEKITE SU CONNIE D'AGYS

FIRESIDE REALTY — Tel. 585-2064

Čia būsite užtikrintai sąžiningai aptarnauti.

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namu Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Įrengiu mieste ir užmiesty naujus ir nerstatu senus visu rūšių namo apšildymo pečius, air-conditioning, vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Dirbu greit, sąžiningai ir garantuotai.

DOMAS ZUKAUSKAS

4444 So. WESTERN AVE

Chicago, Ill. 60609. Tel. VI 7-3447

D E M E S I O

62—80 M. AMZIAUS VAIKUOTOJAI

Tiktai \$104 metams automobilio Liability apdraudimas.

Kreiptis: A. LAURAITIS

4645 So. ASHLAND AVE. 523-8775

Siuntiniai i Lietuva ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave.

Chicago, Ill. 60632 Tel. VA 7-5980

TERRA

Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.

3237 WEST 63rd ST., CHICAGO

Teief. 434-4660

A. G. AUTO REBUILDERS

Cia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusiu darbininku.

Kainos nebrangios.

3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.

TEL. — 776-5888

Anicetas Garbačiauskas, sav.

"NAUJENOS" KIEKVIENO LIETUVIO DRAUGAS IR BIČIULIS